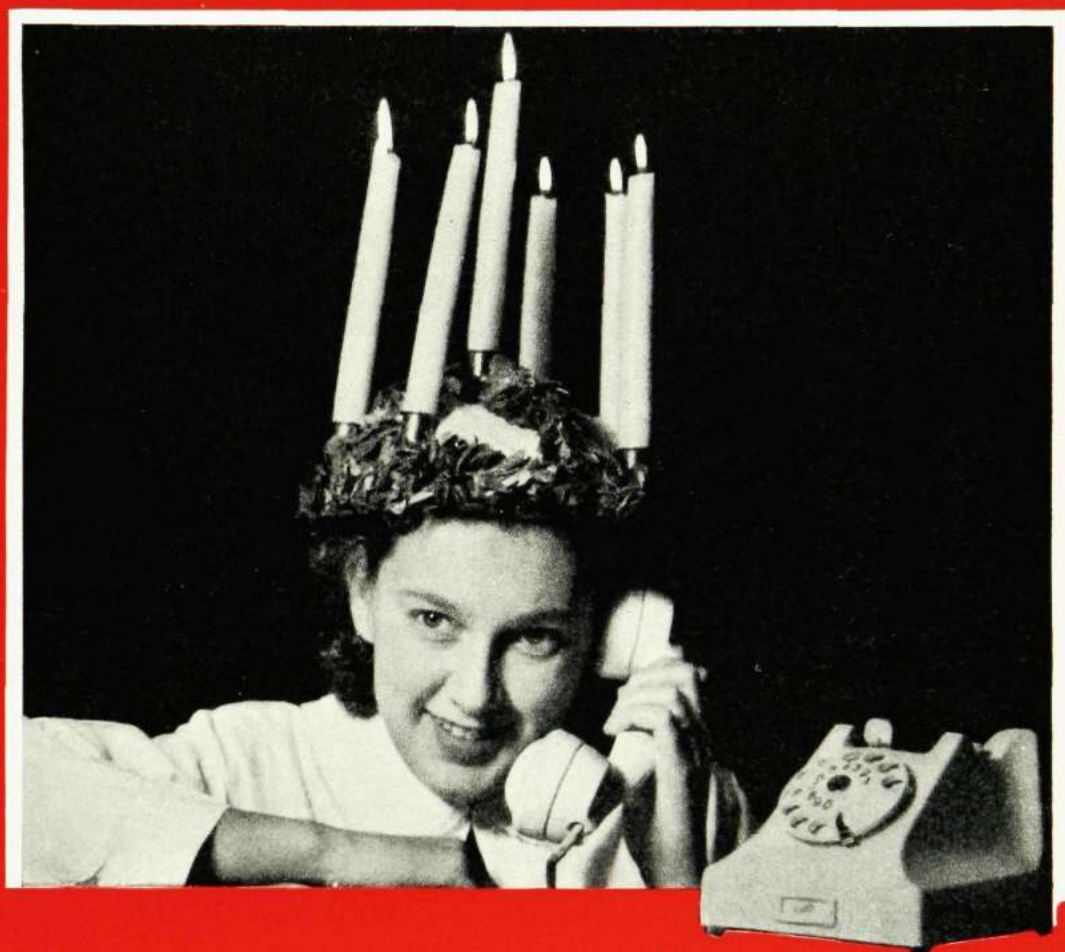


Kontakten



Ericsson
LM

Nr 6

1949

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigg Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Sten Stomberg, tel. 457

Redaktionskommitté:

Herman Berglund, Vtv, tel. 475
Ragnar Göransson, Vta 16, tel. 258
Sigge Ringberger, Vta 27, tel. 727
Sten Tiber, VtsC, tel. 642

Lokalredaktörer:

H Adenby, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; B Westerlind, SER, tel. 344; S von Melsted, SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; H Fries, Alpha, tel. 15; K Wäsfell, SIB, tel. 569; P Nyhult, RIF, tel. 109; C G Löfgren, FÖB; E Wandel, GR; U Swensson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; O Arvidsson, Norrtälje; A Wrette, Karlskrona

Omslagsbild:

Vår Lucia önskar naturligtvis per telefon alla Kontaktens läsare en GOD JUL

Ur innehållet:

Sida.

Finns det för många tjänstemän	123
Med mikrovåg över Ålands hav	125
Alpha ger massan melodi	127
Kontroll skapar kvalitet	129
Julhälsningar från LM-are	132
När LM hade egen operachef	136
Från företagsnämnderna	137
Trevlig träff i Katrineholm	140
LM-dagen i Söderhamn	141

Utnämningar vid LME

Telefonaktiebolaget L. M. Ericssons styrelse har utsett direktör *Hans Thorelli* att jämte direktör *Nils Sterner* vara vice verkställande direktör i bolaget.

Till direktörer i bolaget har utsetts överingenjören *Knut Käell* och intendenten *Hugo Lindberg*.

till överingenjörer: civilingenjörerna *Cornelius Berglund*, *Eric A Ericsson*, *Olof Hult*, *Malte Patricks* och *Gunnar Åberg*.

Den nuvarande X-avdelningen, Telefonavdelningen, kommer från och med årsskiftet att uppdelas i fyra »sakavdelningar»:

Avd. A skall svara för teknisk utveckling av telefonapparater och för tillämpad teknik för abonnentväxlar samt för planering och försäljning av apparater och växlar. De tekniska grundelementen inom växelområdet skall utvecklas av avd. C. Till A överföres nuvarande Xdt och Xdv. Chef för avd. A blir ingenjör *H V Alexandersson*.

Ingenjör *Otto Siewert* svarar för avd. A:s försäljning, men där personliga förbindelser eller andra förhållanden gör det ändamålsenligt sker försäljningen av apparater och växlar till förvaltningar genom andra för dessa uppgifter lämpliga organ eller personer, exempelvis till

Svenska Telegrafverket genom avd. Z och till vissa andra förvaltningar genom avd. Y.

Avd. Z (nuvarande Xs) svarar för försäljningen till Telegrafverket av manuella och automatiska stads- och landsstationer, interurbanstationer o. dyl. jämte därmed sammanhängande tillämpad teknik. Beträffande viss försäljning av apparater och växlar se under avd. A. Avd. Z svarar även för montage av stationer i Sverige och utlandet. Chef för avd. Z blir ingenjör *M Patricks*.

Avd. Y (nuvarande Xu och Xdm) svarar för försäljningen till andra kunder än Telegrafverket av manuella och automatiska stads- och landsstationer, interurbanstationer o. dyl. jämte därmed sammanhängande tillämpad teknik samt utvecklingen inom det manuella området. Beträffande viss försäljning av apparater och växlar se ovan under avd. A. Chef för avd. Y blir överingenjör *C Berglund*.

Avd. C svarar för den tekniska utvecklingen inom den automatiska stations-tekniken och är allmänt samordnande för dessa uppgifter för att åstadkomma möjligast enhetliga utförande i tillämpningen. Till C överföres nuvarande Xt, Cl och Xdk. Chef för avd. C blir överingenjör *E A Ericsson*, med ingenjör *N Palmgren* såsom avdelningschef för laboratoriet.

De ovan angivna nya avdelningsbeteckningarna är icke slutgiltigt fastställda och kan komma att ändras.

Direktör *K Käell* inträder i »S-ledningen» (se nedan) med speciell uppgift att i stort övervaka fördelningen av produktionsresurserna på olika produkter och den därmed sammanhängande planeringen samt att arbeta för en reducering av förråd, lager m. m. Direktör Käell bibehåller för detta ändamål chefskapet över Xdp och blir därjämte allmänt konsulterande inom det nuvarande X-området.

S-ledningen. Direktör *Thorelli* (SD) är chef för LME:s (moderbolagets) egen rörelse. Han har till sin hjälp för att samordna arbetet inom de olika områdena »S-ledningen» (SL), som utom SD består av DfC, direktör *S T Åberg*, DiC, direktör *H Lindberg* och DpC, direktör *K Käell*. Vid förfall för SD utövas hans sammanhållande funktion i »S-ledningen» av DfC (när den ej utövas av VD). »S-sammanträden» kommer att som hittills hållas med respektive avdelningschefer och experter.

SD, DfC och DiC kvarstår i direktionen för koncernen.

Civilingenjör *Sten Tiber* övertar från och med årsskiftet befattningen såsom tillverkningschef vid huvudfabriken.

Överingenjör *O Hult* kommer successivt att övertaga direktör Thorellis nuvarande uppgifter beträffande de utländska fabriksföretagen. Tills vidare kvarstår han också såsom chef för Telesignalfabriken i Gröndal.

GUNNAR STÅLFORS

in memoriam



Plötsligt och oväntat nådde oss sorgebudet att civilingenjör Gunnar Stålfors den 28 oktober avlidit i barnförslamning. Det verkar ofattbart att han, som endast några dagar tidigare stod mitt uppe i sin dagliga gärning, så hastigt skulle lämna oss i sin bästa ålder, endast 36 år gammal.

Tung kännes sorgen icke endast för hans närmaste utan även för den stora krets av vänner som han samlat under sitt mångåriga arbete i L. M. Ericssons tjänst. Under sin anställning på Telefonavdelningen ägnade han sina krafter åt att lösa tekniska problem i samband med bolagets arbeten för automatisering av det svenska telefonnätet. Kunnsighet, plikt-känsla och noggrannhet var utmärkande drag för hans sätt att utföra sitt arbete. Hans kamrater kommer att minnas honom som en sällsynt duktig och kunnig telefoningenjör, varmt uppskattad för sina arbetsinsatser men även för sin ärliga vilja att alltid främja ett gott samarbete och en god kamratanda.

Hans stora intresse utom arbetet var skyttet. Såsom medlem av styrelsen för L. M. Ericssons Skytteklubb utförde han under många år ett skickligt och oegennyttigt arbete för skyttesakens främjande. Särskilt hårt drabbas därför en del av vänskretsen, som mött honom under hans arbete inom skytteklubben, som genom hans bortgång förlorat en av sina sammanhållande länkar.

Lugn och tillbakadragen gick han ibland oss, alltid med en solig glimt i ögat och ett vänligt ord för var och en. Men vi ha mistat något mera än en värdefull medarbetare och en god kamrat. Gunnar Stålfors var en god människa, en idealist och en tänkare, och han hade löst livsproblemen på ett så lyckligt sätt att han mer än de flesta blivit en harmonisk människa med de särskilda möjligheter, en sådan har att i vår jäktade tid verka på en gång lugnande och livande.

Frid över hans minne!

Malte Patricks

Holger Ohlin

Direktör Hans Thorelli:

Finns det för många tjänstemän?



Så lydde titeln på en radiodiskussion i slutet av september i år. Redan utan denna väckelse ha kanske många funderat över att antalet tjänstemän vid företaget i Midsommarkransen tycks öka, under det att antalet arbetare inte nämnvärt förändras. Det kan ju också synas inkonsekvent att bygga ett nytt kontors- och laboratoriehus vid företaget i Midsommarkransen, samtidigt som Huvudfabrikens verkstäder verka glesare besatta än tidigare.

För att få ett underlag för diskussionen, kan en titt på vår personalstatistik vara av intresse. (Se bilderna.)

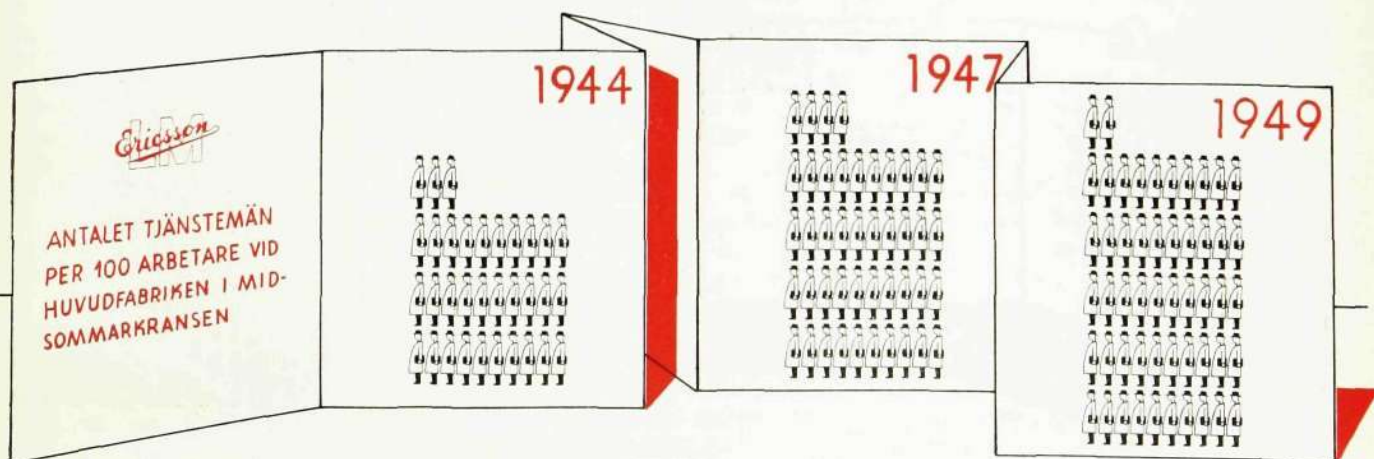
När vi diskutera den här frågan, måste vi hålla i minnet, att Telefonaktiebolaget L M Ericsson är ett världsomspännande företag och att de tjänstemän, som arbeta i Midsommarkransen, icke endast äro sysselsatta för fabriken där. L M Ericsson-gruppen omfattar totalt ca 33 000 personer i Sverige och utlandet, och det behöves i Stockholm en ganska stor stab tjänstemän, som huvudsakligen sysslar med uppgifter för företaget som helhet. Vidare belastas de

olika avdelningarna vid företaget i Midsommarkransen med arbete för andra företag i Sverige och utlandet.

Större aktiv försäljningsinsats nu nödvändig

Vad kan nu anledningen vara till ökningen av antalet tjänstemän under de senaste åren? Ja, bl. a. ha de komplicerade handelsförbindelserna med utlandet efter kriget medfört en hel del extraarbete inte bara för den säljande personalen utan också för speditiionsavdelningen, inköpsavdelningen och ekonomiavdelningen.

På senare tid har som bekant den s. k. säljarens marknad övergått till en köparens marknad. Vi måste därför nu göra en större aktiv försäljningsinsats, och detta fordrar i sin tur långa och tidsödande utlandsvistelser för såväl teknisk som försäljningspersonal.



En annan väsentlig faktor i detta sammanhang är den tekniska utvecklingen. Telefonavdelningen arbetar bl. a. på ett helt nytt automatsystem, det s. k. koordinatväljar-systemet. Samtidigt med detta arbete måste emellertid även de äldre systemen med 500-väljare, XY-väljare etc. tillverkas i nästan samma utsträckning som förut. Detta fordrar en rätt stor ökning av personalen under en relativt lång övergångstid, i all synnerhet som det nya systemet i vissa avseenden ser ut att medföra betydligt mer experiment och ritarbete än de gamla. Transmissionsavdelningen bedriver också ett omfattande utvecklingsarbete för närvarande, t. ex. beträffande ultrakortvågsförbindelser, telefax-apparater m. m., vilket också fordrar ökning av den tekniska personalen.

Forskning och utveckling på längre sikt kräver personalökning

Det är ett livsvillkor för vårt företag att ligga väl framme i utvecklingen på vårt område. Bolaget har därför ansett det lämpligt att skapa en särskild utvecklingsavdelning för att ägna sig åt den forskning och utveckling på längre sikt, som sakavdelningarna icke ha möjlighet att taga på sig. Denna avdelning har naturligtvis medfört personalökning.

Startandet av de nya fabrikena i Katrineholm, Norrtälje, Gröndal, Karlskrona och Söderhamn har också fordrat mycket arbete beträffande den tekniska planläggningen. Även sedan de kommit igång kräves arbete för att samordna och planlägga arbetet på de olika platserna, vilket särskilt belastar verkstadsledningen. Detta gäller även i hög grad det omfattande hemarbetet.

De nya tekniska systemen och produkterna belastar även mer än normalt de avdelningar, som arbeta med arbetsstudier, operationskort, verktyg etc., med andra ord allt som har med förberedelserna för tillverkningen att göra.

Försäljning av teknik ökar kontorsarbetet

Slutligen kan också noteras att vi även »sälja teknik». Genom licensavtal o. d. ställa vi ibland vår teknik till för-

fogande för andra tillverkare mot skälig ersättning. Därvid måste vi tillhandahålla de tekniska underlagen, vilket ökar kontorsarbetet utan att påverka i högre grad arbetet i våra fabriker.

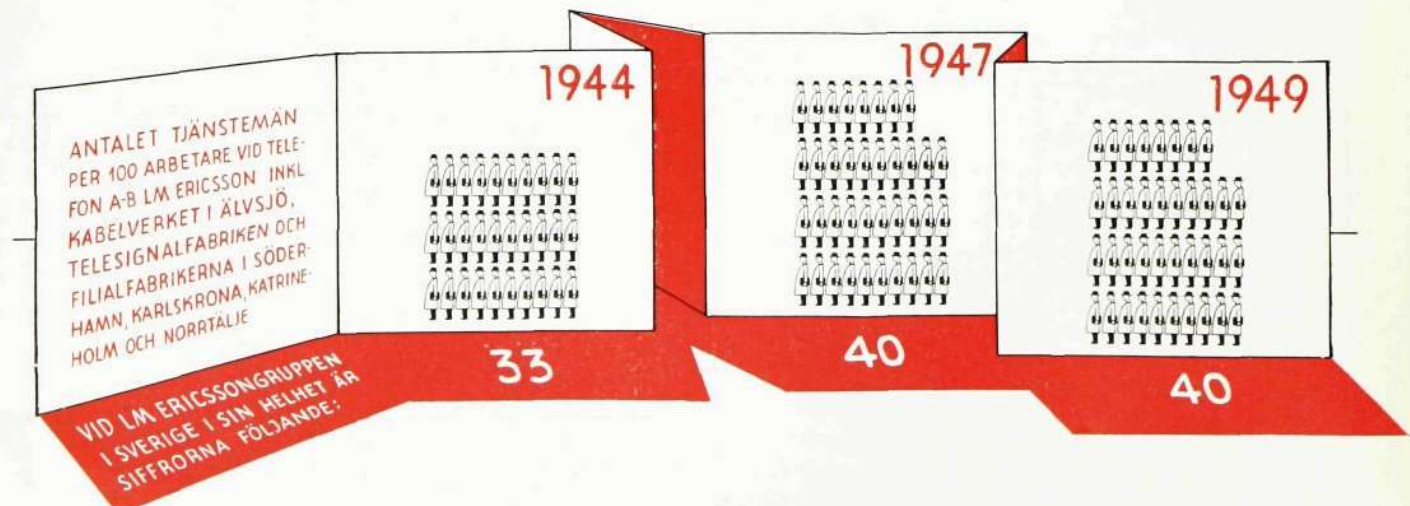
Av det sagda framgår att många faktorer inverka på att tjänstemannakåren vid företaget i Midsommarkransen dels måste vara av avsevärd storlek och dels måst öka i antal de senaste åren.

Vi producera mer per individ med mindre arbetsuppföring

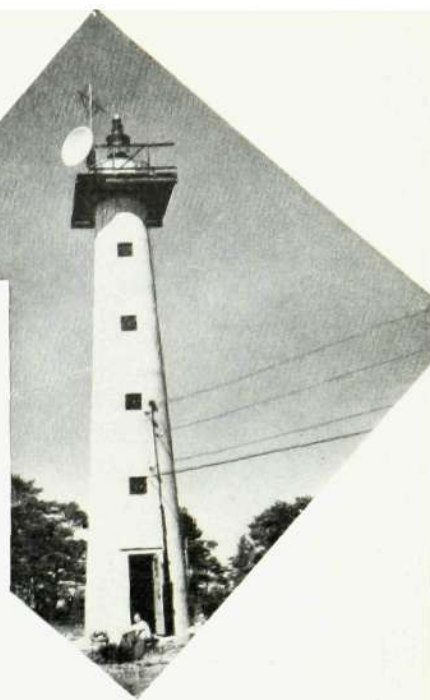
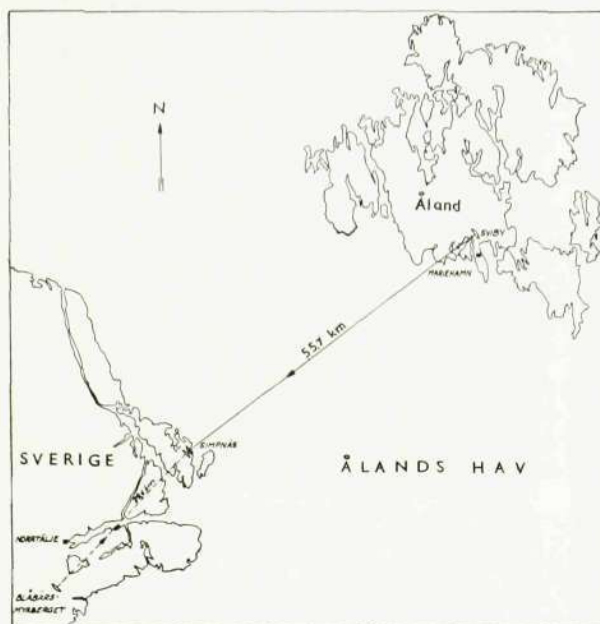
En annan sak bör kanske också beaktas i detta sammanhang. Teknikens framsteg sedan industrialismens genombrott ha, som alla vet, varit avsevärda. De ha medfört, att vi producera mer per individ med mindre arbetsuppföring och utan ökning av antalet arbetstimmar för landet som helhet. Denna utveckling har emellertid inneburit, att de tekniska, ekonomiska och administrativa planeringsfunktionerna i företagen fått ökad betydelse. Tjänstemännen ha härigenom kommit att utgöra en relativt och absolut sett större andel av den totala personalen i företagen än tidigare. Detta är emellertid i och för sig ingenting att beklaga sig över. Huvudsaken är ju, att produktionen ökas, varigenom vi alla kunna nå en högre levnadsstandard. Om sedan denna ökade produktion åstadkommes genom att antalet direkt manuellt arbetande ökar eller minskar i förhållande till tjänstemännen, spelar ju i det här sammanhanget mindre roll.

Med detta har jag velat peka på några av de förhållanden, som i och för sig göra det naturligt och motiverat, att tjänstemännen ökat i antal under senare år. Jag har däremot icke avsett att i varje detalj försvara den ökning, som skett hos oss. I själva verket torde det vara ett svårt problem för en företagsledning att i detta hänseende göra den riktiga avvägningen mellan olika krav och önskemål. Det är emellertid min förhoppning, att vi härvidlag skola kunna räkna på allas lojala medverkan i avsikt att nå god effektivitet.

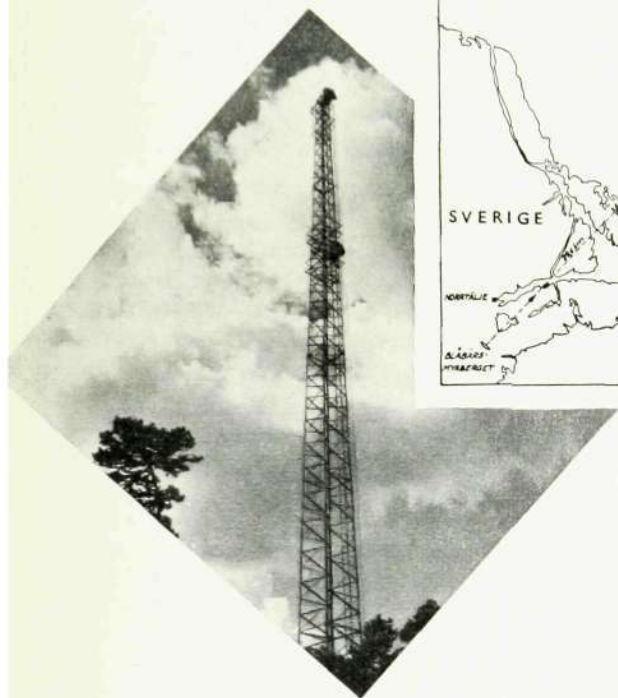
Hans Thorelli



Med mikrovåg



På Åland är en mikrovågsändare uppmonterad i en flygfyr vid Sviby och på den svenska sidan finns två mottagare i en hög fackverksmast vid Simpnäs.



över Ålandshav

I septembernumret av KONTAKTEN omnämndes de försök med mikrovågstelefon, som Transmissionsavdelningen utför mellan Strömstad och Kosteröarna på västkusten. Men inte heller ostkusten har blivit lottlös. Sedan början på augusti förbinder en mikrovågstråle Åland med det svenska landet. Närmare bestämt går den fram mellan Sviby, beläget en halvmil norr om Mariehamn, och Simpnäs i Stockholms norra skärgård. Avsikten med denna mikrovågslänk är att undersöka huru de växlande atmosfäriska förhållandena påverkar mikrovågsöverföringen. Sträckan är ganska lång, 55,7 km, och strålen går fram över vatten så gott som hela vägen. Båda omständigheterna får betecknas som försvårande. Det är nu av intresse att konstatera huru många av årets 8 760 timmar en säker telefontransmission skall kunna hållas i gång på denna stråle. Fordringarna är stora när det gäller telefoni! Det är för att kunna registrera avbrottens längd och frekvens denna experimentanläggning kommit till, och nu får vi beväpna oss med tålmod ännu något år innan vi av de automatiskt utförda registreringarna törs dra några slutsatser.

Det är en ganska vidlyftig apparatur som behövs. På Åland är en mikrovågssändare uppmonterad i en flygfyr. På svenska sidan finns två mottagare placerade på olika höjd ute efter den 50 m höga fackverksmasten. I en träkur vid mastens fot är alla övervakningsanordningarna samt de automatiskt skrivande instrumenten inrymda. På registreringsremssorna från dessa instrument kan man se huru fältstyrkan har varierat i de båda mottagarna. Det är två mottagare av den anledningen, att fältstyrkan i allmänhet inte sjunker under tillåtet värde samtidigt i båda mottagarna. Detta kan vid praktisk telefon-drift utnyttjas så, att man alltid utnyttjar den mottagare, som för tillfället tar emot den största fältstyrkan — detta sker givetvis automatiskt. För närvarande sker överföringen med så kort våglängd som 3,5 cm men ett parallellt prov skall snart sättas i gång med 6,5 cm våglängd. Vidare skall ett liknande prov göras från Simpnäs söderut till Blåbärsmyrberget nära Penningby, detta för att samtidigt studera förhållandena på en sträcka helt över land.

Mikrovågornas uppförande har under och efter det sista kriget studerats på många ställen jorden runt, men det är svårt att dra några allmängiltiga slutsatser därur, eftersom lokala, geografiska och klimatologiska förhållanden är av stor betydelse. Mätningarna är de första i sitt slag, som genomförs i Sverige, och resultat avvaktas med stort intresse. De hårda stormarna på Ålands jäsande hav tar vi dock med upphöjt lugn — det är rena finvädret för mikrovågorna. Värre är då de ur människans synpunkt ljuvliga somrardagarna då havet ligger blankt, ty då kan man vänta sig att mikrovågstrålen emellanåt lämnar sin vanliga kurs och styr förbi mottagarna, ett fenomen, som är nära besläktat med hägringarna. Genom att dessa prov utföras i samråd med Kgl. Telegrafstyrelsen har LME fått god hjälp med många praktiska detaljer. Den höga fackverksmasten i Simpnäs t. ex. är en gammal radiomast — förresten exakt lika den som Borås rundradiostation använder sig av. Till slut bör nämnas, att Svenska Radioaktiebolaget samtidigt utför prov med Marconiapparatur med avsevärt högre våglängd på samma sträcka.

Brödratrio med många LM-år

I nära 50 år har *August Blomkvist*, Vta 36, hållit på och monterat åskledarstrips för telefonstationer.

— Och ännu är han inte färdig med dem, säger hans yngre broder *Knut*, som också tjänstgör vid Vta 36. Tillsammans med brodern *Henning* utgör bröderna Blomkvist en trio som vid det här laget går på sitt 193 år och av dessa har de tillbragt 140 på L M Ericsson.

Äldst i denna kärngossetrio är August Blomkvist, som nu går på sitt 70:e år. Han är född på sjuovaredagen, men detta har sannerligen inte satt några spår efter sig. Han är morgonpigare än de flesta och besatt i sin ungdom legendariska kroppskrafter. Som 18-åring började han på Landerholms avdelning och det dröjde inte länge förrän han fick svarv och började göra smådelar. Två år senare fick han börja med att göra åskledare och det håller han på med ännu. Brodern Knut har varit en mer orolig ande, och han förklarar själv att det nog inte fanns någon avdelning på gamla L M där han inte gästspelat någon tid. Han är nu 63 år gammal och har sedan verkstaden flyttade ut till Midsommarkransen varit stationerad på Vta 36. Nu håller han på med att göra provmodeller för den nya 30-stegsväljaren.

— Tacka vet jag den tid då gubbarna hade skägg, säger Knut med en suck. Då var allting mycket gemytligare på något sätt.

Den tredje brodern, Henning Blomkvist, arbetar på Vta 27 som gravvör. Han går på sitt 60:e år och började på LM 1906 med att gravera skyltar. Tyvärr har han varit litet sjuklig den sista tiden men vi får hoppas, att han snart återförenas med de övriga kärnfriska bröderna på LM.

En brödratrio, som med glans slår bröderna Blomkvist är bröderna *Ljungkvist*. De tre brödernas sammanlagda ålder uppgår till 205 år och på LM har de varit i 159 år.



Bröderna Blomkvist, Vta 36, Knut (f. v.) visar August en provmodell för den nya 30-stegsväljaren. I bakgrunden skymtar en del av de åskledarstrips som August Blomkvist monterat. På den nedre bilden ses de tre bröderna Ljungkvist som varit på LM 159 år. Fr. v. Robert, Vta 36, Valdemar, Vta 39 och Ludvig, Vta 37.

Alla tre gjorde sina första lärospån vid LM på snickerverkstaden som på den tiden var den största avdelningen vid fabriken. Den äldste, *Valdemar*, Vta 39, som är född 1879 började på LM 1894. *Ludvig*, Vta 37, är född 1881 och *Robert*, Vta 36, 1882 och de började båda två på LM 1897.

Då Valdemar Ljungkvist hållit på i sju år med att svarva fötter och gjort ebonitknappar till telefonapparater och växlar, flyttade han strax efter sekelskiftet till Blesells avdelning. Där fick han vara med som medhjälpare till L M Ericsson då denne utexperimenterade den signaljack som än i denna dag äger bestånd. Signaljackar har sedan blivit Valdemars musik och enligt samstämmiga vittnen är han den verkliga signaljacksexperthen på LM. Ludvig på Vta 37 började efter det han fullgjort sin exercis, på Bellbolaget och kom därefter till Stockholms-telefon. Efter sammanslagningen med LM kom han in på den helautomatiska avdelningen där han sysslade med registerjustering. 1927 kom han till provrummet och dess nuvarande chef, ingenjör Rikard Nilsson, började då som hjälpare åt honom.

— Det är förstås inte alla som är så läraktiga, säger Ludvig Ljungkvist, innan han återgår till sitt arbete med experiment och provningar.

Den yngste i brödratrio, Robert Ljungkvist, har i 28 år hållit på med att justera väljare. Det är en ansevärd mängd väljare som gått genom hans händer, och vid det här laget är de väl spridda över hela världen.

— Att få sitt livsverk så spritt över jordklotet är nog inte alla förunnat, säger Robert Ljungkvist med en stilla glimt i sina pigga bruna ögon, och det måste vi nog hålla med om.

Studier skapar arbetsglädje

Vid L M Eriessons studieavdelning i de nyinredda lokalerna i Midsommarkransen råder nu ett rörligt liv. Stojande ungdomar vid lärlingsskolan avlöses av energiskt sammanbitna äldre elever i verkstadskurserna. I en av lektionssalarna sitter en förväntansfull grupp för att delta i en diskussion i arbetspsykologi under ledning av ing. Gösta Nyström, och utanför studierektorns, ingenjör Tore Porsanders dörr står några kunskapsförstärkande ynglingar och diskuterar framtidsplaner. Med energiska steg banar sig fru Ann-Marie Eriksson, studierektorns sekreterare och allt i allo, genom den myllrande myrstacken och visar oss in till studierektorn.

Vi ber ingenjör Porsander berätta en smula om studieintresset på L M, varvid intervjuen närmast formar sig till en monolog, dock allt som oftast avbruten av telefonsamtal.

— Vår teknik här på LM är så avancerad, att den knappast kan läras vid några skolor, säger hr Porsander. Därför gäller det att ge vår personal möjligheter till vidareutbildning och detta sker vid ett flertal kurser. Det finns kurser för såväl avancerade tekniker, som för nybörjare. För att den studerande skall få bästa möjliga utbyte av kurserna, försöker vi anpassa dem så att de ansluter sig till elevens förkunskaper i ämnet. Allt för mycket teoriserande har uteslutits, och de matematiska exempel som finns med har valts med tanke på att eleven snabbt skall kunna utnyttja kunskaperna i praktiken.

— En stor del av undervisningen sker per korrespondens och eleverna har därför möjligheter att själva bestämma studietakten. En kurs som jag särskilt vill rekommendera är »Allmän telefonteknik», som omfattar 15 lärobrev. Denna kurs har nyligen omarbetats och är nu både mer lättläst och intressant. Den utgör grunden för vidare studier i telefonteknik och är absolut nödvändig att läsa för dem, som vill delta i exempelvis »Automat-telefon» eller andra telefonämnen på högre plan.

— »Svenska för tekniker», är en korrespondenskurs, som omfattar 6 lärobrev och som skrivits speciellt för oss. Den innehåller tillämpningsexempel på de olika slag av skrivelser med tekniskt innehåll, som förekommer inom LM. Kursen har praktiskt taget lika mycket att ge för dem som genomgått högskola som för dem, som endast har folkskola som grund. Det är alltså inte fråga om en

(Forts. på sid. 110)



Alpha ger massan melodi

Vägen från melodi till skiva går via Alpha i Sundbyberg. Där pressas en del av de grammofonskivor som görs i Sverige i sinnrika halvautomatiska maskiner som delvis konstruerats vid sundbybergsfabriken. Shellackångorna som stiger upp ovanför pressarna rör sig i melodiska rytmer: ovanför en av dem stiger de upp i sirliga slingor och från en annan i ystra krumbukter. Vid den första pressas de spröda tonerna från »Konvaljens avsked» på skiva, medan plattor med skrällande jazzrytmer ser dagens ljus vid den andra.

— Tillverkningen av grammofonskivor på Alpha började år 1932, säger ingenjör Hilmer Åkerlind. Vi svarar för pressningen, medan inspelning och tillverkning av skivmatriser sker på annat håll.

En schlagerkompositör får en idé, visslar den för sig själv några gånger, rusar sedan hem till pianot och skriver ner melodien. Textförfattare alarmeras, varefter alstret presenteras för en förläggare. Sedan man fått tag i lämplig orkester och sångare börjar inspelningen. Och efter en vecka är »örhänget» färdigt att distribueras runt hela landet i form av skinnande och blänkande grammofonskivor. Så ungefär går det till när ett stort grammofonbolag gör en ny inspelning. En »verklig» schlager kan gå ut i 40 000 exemplar, medan en normal inspelning håller sig till ca 10 000 exemplar.

Inspelningen av en grammofonskiva är spännande ögonblick. Ingenting får klicka: de smäktande tonerna skall flyta perfekt och det vidlyftiga maskineriet måste gå som smort. Då de sista tonerna förklingat har ljudvågorna via en mikrofon, elektriska impulser och en skarpslipad safir inregistrerats i en vaxplatta. Denna sändes sedan från inspelningsateljén till en fabrik, där vaxplattan på elektrogalvanisk väg försilvrats. Vaxplattan kallas för »fadern» och det försilvrade skiktet som lösgöres går under namn »modern». Efter modernmatrisen framställs sedan en »sonmatris» och det är den som grammofonplattorna gjutes efter. Sonmatrisen måste emellertid genomgå en mycket noggrann polering och svarvning så att den passar precis i pressverktyget. Under tiden har skivornas etiketter framställts på ett tryckeri. Och nu är det färdigt för Alpha att gripa in.

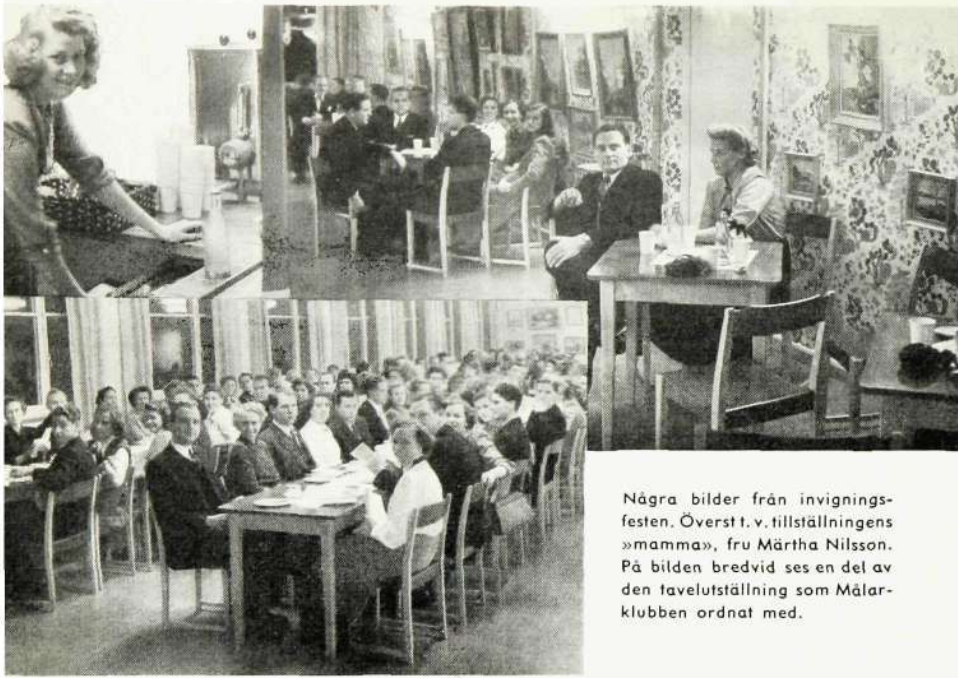
I en förpackning som väl skyddar den ömtåliga »sonmatrisen» anländer den till sundbybergsfabriken och tas om hand av förman W Julin som gör klart för pressning. Den svarta shellackmassan, som förvaras i kakor, undergår först en förvärmning så att den blir mjuk. Därefter läggs den i form av en boll i pressen där massan med en kraft av upp till 70 ton formas mellan matriserna som under ett kort ögonblick är uppvärmda till 170 grader C. Etikettering sker samtidigt.



70 ton ger skivan ton. Josef Dratz tar ut den färdigpressade skivan, medan förman Valentin Julin ser på (ovan). Nedtill t. v. kommer Bror Generud med en stapel skivor till fru Margit Menker som i sin maskin ger kanterna en avslipning. Ing. Sven Åkesson övervakar på bilden bredvid fru Lilja Lorents inpackning av skivorna.

Omedelbart efter utpressningen påsläpps kylvatten automatiskt varvid matris-temperaturen sjunker. Efter ca 20 sekunder har denna nedgått ca 30 grader C. då pressen automatiskt öppnar sig och den färdiga skivan uttages. Efter pressningen poleras skivans ytterkant i en specialmaskin och inlägges efter kontrollering i ett fodral. Som en ytterligare kontrollåtgärd provspelas ungefär var tionde skiva, varefter de går ut i handeln för att i sinom tid glädja musikaliskare med såväl spröda som kraftiga toner.





Några bilder från invigningsfesten. Överst i v. tillställningens »mamma», fru Märtha Nilsson. På bilden bredvid ses en del av den favelutställning som Mälarklubben ordnat med.

Karlskronafabrikens matsalar invigda

Karlskronafabrikens tjänstemän och arbetsledare anordnade en festlighet på kvällen den 29 oktober i samband med att matsalen blivit färdig. Ca 150 personer hade hörsammat kallelsen och sedan fabriken förevisats bänkades man i de trevliga lokalerna där te och smörgåsar serverades. För underhållningen var väl sörjt: klubbmästaren O Mellbomm anordnade lekar, och det sjöngs allsånger av hjärtans röst. Vidare gavs tillfälle att beundra stadsträdgårdsmästare Paavos vackra färgbilder från Karlskrona och trakten däromkring och så var det naturligtvis dans.

Mälarklubben hade passat på tillfället och anordnade sin första stora utställning.

Rök utan eld

Precis på slaget 6 på kvällen den 21 oktober började alarmklockorna ringa vid L M Ericssons fabrik ute vid Midsommarkransen. Det elektriska ljuset slocknade i samma ögonblick och alla städerskor och de som arbetade över började i mörkret famla mot utgångarna. Samtidigt körde en rad tjutande brandbilar upp framför fabrikskomplexet och en mängd brandmän började rulla ut slangledningarna.

Någon brandhård fanns emellertid inte, utan det hela var en realistiskt upplagd brandövning under överinseende av brandchefen i Stockholm, Erik Arve och brandkaptenerna Tage Lydén och Robert Sommar. Övningen gick ut på att pröva om brandmän som förut ej varit på platsen kunde orientera sig endast med hjälp av muntliga anvisningar.

Chef för den samlade brandmansstyrkan var brännkyrkabrandkårens ledare, brandkapten William Palmqvist. Han var vid LM endast några minuter efter det larmet gått och sedan sattes hans fältherreförmåga på hårda prov, som han med glans bestod. Brandmän från Katarina, Kungsholmens och Johannes stationer anlände något senare och efter 20 minuter var hela styrkan samlad och upp gick då till 7 brandbilar och ett 50-tal man.

I ett lager i källarvåningen antogs själva brandhärden vara belägen. De olika släckningsstyrkorna tog sig fram till »elden» från olika håll efter brandkapten Palmqvists anvisningar. L M Ericssons industribrandkår var inkallad, men del-

tog inte i »släckningsarbetet», utan fick en perfekt uppvisning i snabba inrusningar mot »eldhavet». Förvånansvärt lätt tog sig de olika grupperna fram till angivet mål.

Vid den kritik som efteråt hölls, framhöll brandkapten Palmqvist särskilt att övningen gav vid handen att en industribrandkår med sin goda lokalkänedom hinner utföra ett mycket värdefullt släckningsarbete innan brandmanskapet hinner fram. Det är de första åtgärderna som är avgörande om elden snabbt skall kunna begränsas och stor skadegörelse förhindras. De resurser industribrandkåren förfogar över räcker till för att hindra eldens spridning och när brandkåren hinner fram kan de gemensamt gå den röde hanen in på livet och kväva den.



Sällskapet LME:s traditionella gäsfest gick i år av stapeln på Piperska muren med ett 100-tal deltagare. Innan de stekta gässen kom på bordet avsmakades de av sällskapets ordförande, ingenjör E Wester.

Rök med eld

Belåten står *Olof Larsson*, Vta 15, vid sin fräsmaskin med pipan i munnen och en yster rökslinga fladdrar upp mot taket. Glöden från en cigarett lyser upp Kippar-Kalles runda ansikte när han drar ett djupt halsbloss under en kort paus. Roken lägger sig liksom en gloria kring hans hjässa och hela uppsynen skvallrar om belåtenhet.

De röksugna vid en del av verkstadslokaler vid huvudfabriken i Midsommarkransen behöver efter den 1 november inte längre uppsöka toaletterna för att få sig ett bloss.

— Tanken att upphäva rökförbudet i de verkstadslokaler, där det fanns möjligheter, är av gammalt datum, säger herr *Robert Ohlsson* vid verkstadskontoret. Frågan väcktes i Företagsnämnden av Verkstadsklubben. Att vi inte kunnat ta steget tidigare har berott på de mycket långvariga förhandlingar vi fört med brandmyndigheter och försäkringsbolag. Redan på försommaren påbörjades förberedelserna, fortsätter hr Ohlsson. Varena verkstadslokal har inspekterats och alla platser där eldfara är överhängande har utmärkts. På dessa platser måste nämligen rökförbud alltjämt bibehållas och de är utmärkta med skyltar. Ordningsföreskrifter har utarbetats och vidare har vi låtit förfärdiga ett par tusen askkoppar. Varje rökare måste innan han beslutar sig för att röka vid arbetsplatsen utkvittera en askkopp och denna skall sedan tömmas av rökaren i ett större uppsamlingskärl efter arbetstidens slut.

K o n t r o l l

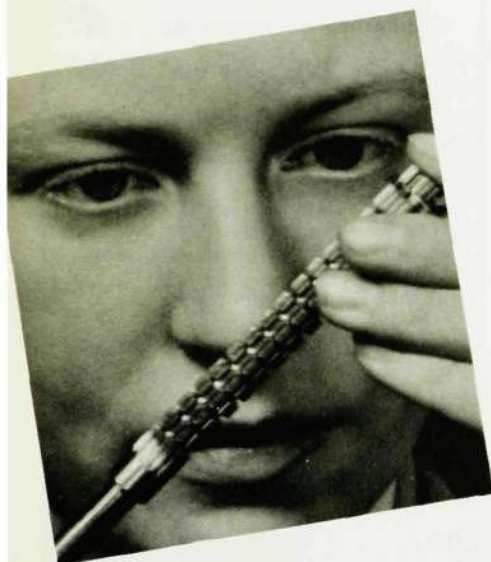
skapar

kvalitet



Ing. John Ericsson, chef för kontrollen vid LM, undersöker en koordinatväljarbrygga.

»Det är inte meningen att man skall kontrollera för kontrollerandets egen skull», säger ing. Ericsson. »Man skall kontrollera där det behövs. Och därmed jämnt. Kontrollen är till för att höja våra produkters kvalitet, för att undvika onödig kassation och därigenom höja produktionen. Men hur mycket det än kontrolleras är det dock alla de händer som svarar för tillverkningen, som »til syvende och sist» avgör om det skall bli kvalitetsprodukter som lämnar LM.»



Närvarvaren för XY-väljaren är föremål för ytterst noggrann kontroll. Vid okulärbesiktning kontrolleras att detaljen är fri från grader. Med en ringtolk kontrolleras diametern på rörhylsan (bilden nederst t. v.) och med en mätlocka den invändiga diametern. (Bilden t. h.).

Med van hand och säkert omdöme reglerar Eric Larsson på Vta 12 sin press och maskinen spottar fram den ena fjädergruppsbryggan efter den andra. Högen av färdiga bryggor växer i snabb takt och Larsson tittar då och då med ett belåtet grin på dem, ty han kan sin maskin, och vet vad den kan prestera. Han är säker på att alla bryggor håller de mått, som ritningen föreskriver. Vålgjorda blir de också — undan går det — friktionsfritt — stimulerande.

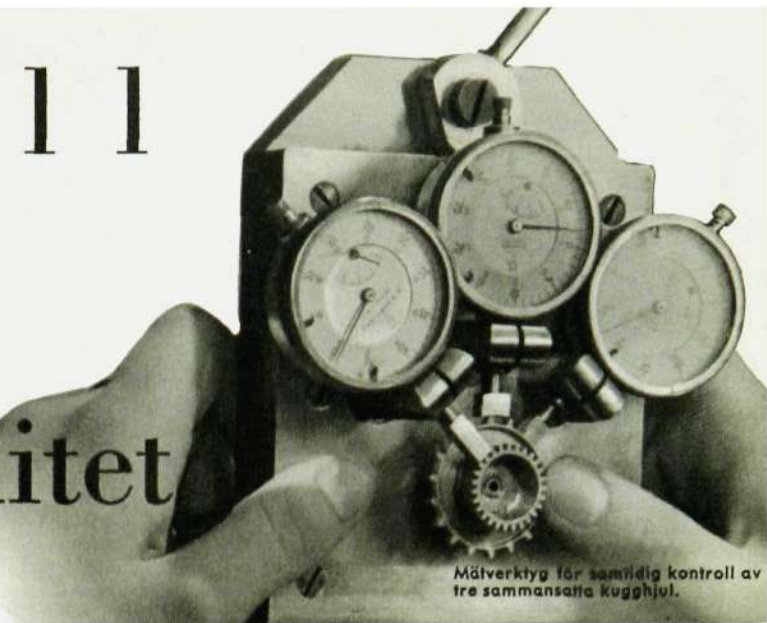
En av de »flygande» avsynarna kommer fram till Larssons press och börjar en ingående granskning av bryggorna. Han mäter kors och tvärs och antecknar noga varje mått. Skulle något av måtten ligga utanför den föreskrivna gränsen, stoppas maskinen och arbetet får ej fortsättas förrän felet avhjälpes. Något verktyg kan ha rubbats, ett spån ha lagt sig så att en böckning inte får rätt vinkel etc. Genom denna feljakt »vid källan» kan antalet felaktiga detaljer hållas inom mycket snäva gränser och senare kassation vid monteringen effektivt förebyggas.

— Numera försöker man så mycket som möjligt att förlägga tillverkningskontrollen i anslutning till själva arbetsprocessen och betrakta den som en del av själva tillverkningen, framhåller ingenjör John Ericsson, kontrollchef vid LM. Det tidigare praktiserade kontrollsystemet gick i stort sett ut på att kont-

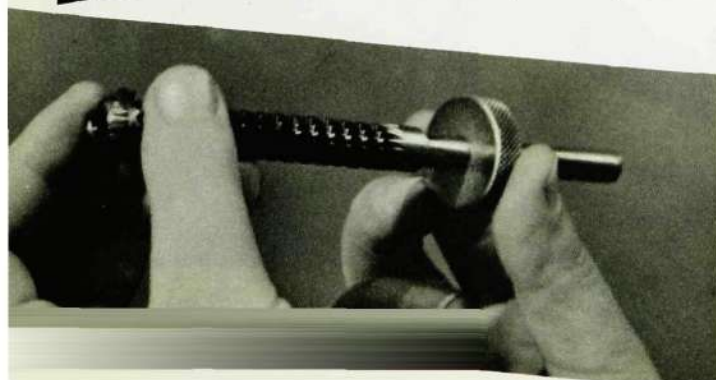
rollera först sedan ett större parti genomgått samtliga operationer. Men fordringarna har skärpts, och detta system håller inte längre. Kontrollen skall vara det vakande ögat, som synar alla inkommande råvaror och annat köpt material, följer tillverkningen genom alla verkstadsavdelningar och till sist ger de färdiga leveransklara produkterna en översyn, innan de drar vidare ut i världen.

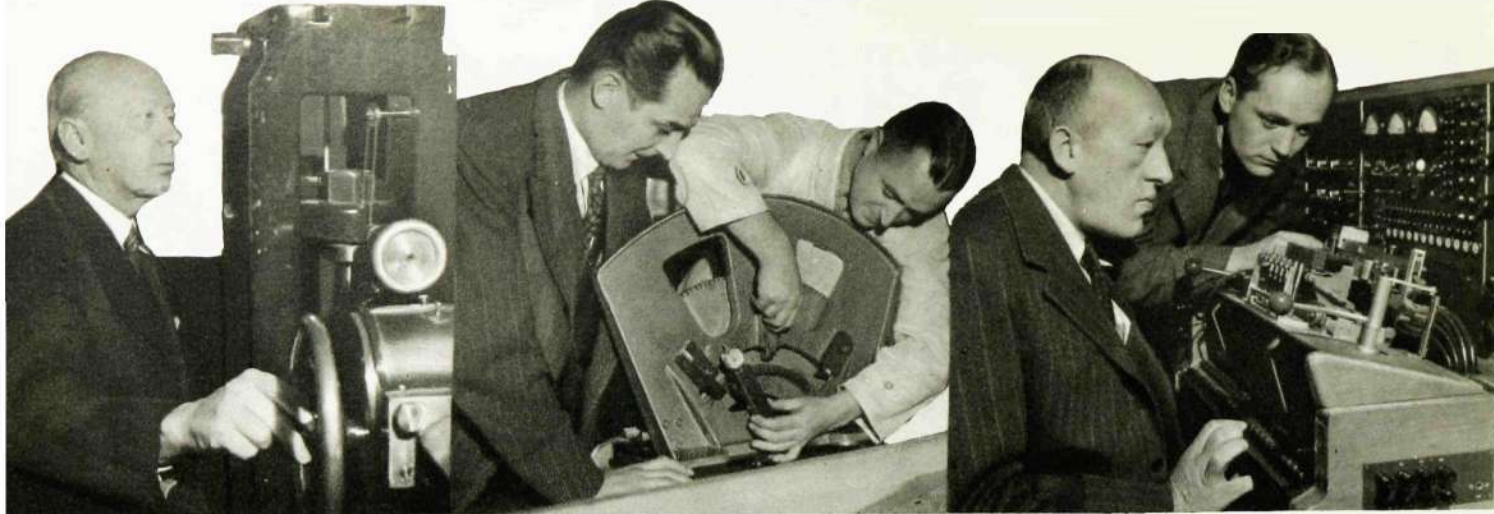
Yrkesstoltheten var kvalitetskontroll

— Kontrollarbetet ansågs förr i tiden vara improduktivt, och bedömdes därefter, men så var också tillverkningsmetoderna helt olika mot nu, fortsätter ing. Ericsson. Då arbetade man i verkstaden efter modeller, från vilka måtten togs direkt och överfördes på de olika arbetsstyckena. Sålunda krävdes en omfattande modellsamling, som bestod av mer eller mindre sammansatta detaljer, uppmonterade på kartong eller träskivor. I en del fall förekom ritningar, men dessa tjänade endast till upplysning, och måtten var inte toleranssatta. När detaljerna tillverkats, sammanfogades dessa vid hopsättningen, varvid i många fall tidsödande efterjusteringar måste vidtagas. Arbetet utfördes i allmänhet av arbetslag, ledda av en »lagbas», som fördelade arbetet inom laget, anskaffade behövliga verktyg och samtidigt avsynade de produkter hans män sysslade med. Lagandan medförde att varje grupp gjorde sitt bästa för att uppnå så god kvalitet som möjligt.



Mätverktyg för samtidig kontroll av tre sammansatta kugghjul.





Men begynnande rationalisering under 1920-talet upplöste automatiskt arbetslagen, och arbetaren lämnades åt sig själv att ibland utföra en enda operation. Ofta fick han ej se resultatet i form av färdig artikel, och många såg då en möjlighet att lätta på ansvaret för kvaliteten. Förmännen, som tidigare övervakat de olika arbetslagen, fick andra problem att syssla med och lagbasarna försvann. Tiden räckte ej till för noggrannare kontrollarbete, och den lovprisade LME-kvaliteten visade tendens att börja sjunka.

Kontroll för att skapa noggrannhetsanda

— Krafttag var nu av nöden. På de avdelningar, där man trodde sig spåra de största felen, placerades kontrollanter, som gick runt från arbetsplats till arbetsplats och tog stickprov under pågående tillverkning. Så småningom utökades kontrollpersonalen med avsynerskor i den mån kontrollanterna ej hann med detaljavsyning. För att kontrollarbetet skulle kunna fungera, fordrades arbetsritningar med toleranssatta mått. De er-

chefen för materialkontrollen, ing. Ivar Svensson, undersöker hållfastheten hos en stålstång i en provmaskin. (Bilden t. v.) Ing. Erik Hedman följer på mittbilden kontrollant Gustav A. Lövens avsyning av spårmattnen på konsoler till 500-väljarestativ. På bilden t. h. håller Ing. Ernst Malmqvist och konstruktören Frithiof Hellberg på med slutjustering av en helautomatisk provfall för koordinatväljarebyggor.

farenheter man under årens lopp samlat har så småningom givit kontrollen dess nuvarande utformning.

»Kontrollen» kan i stort sett indelas i följande grupper: Materialkontroll, Provningmetoder och -medel samt Tillverkningskontroll. Kontrollen av vissa helfabriker såsom telefonväxlar och kopplingsorgan m. m. sker i särskilda provrum.

Alla råvaror provas minutiöst

Kontrollen har att genom inköpsavdelningen göra erforderliga reklamationer på material, som ej fyller uppställda fordringar. Ingenjör Ivar Svensson har hand om denna materialkontroll, som sattes upp redan på 1930-talet, och det han inte vet om måttkontroll, hållfasthets- och hårdhetsprov m. m. är inte värt att veta.

— Särskilt under kriget var det en hel del material, som beredde oss stora bekymmer. Mycket köptes från utlandet, och ideligen insmög sig kriskvaliteter, som ofta till utseendet svårligen kunde skiljas från de prima. Det gällde att vara på sin vakt och slå larm omedelbart. Även det formlösa materialet såsom oljor och syror blir naturligtvis föremål för ingående prövning, liksom ebonit, gummi, fiber, diverse träslag samt textilier. Den tekniska ledningen av härdnings- och glödgningssavdelningarna är även underställd materialkontrollen.

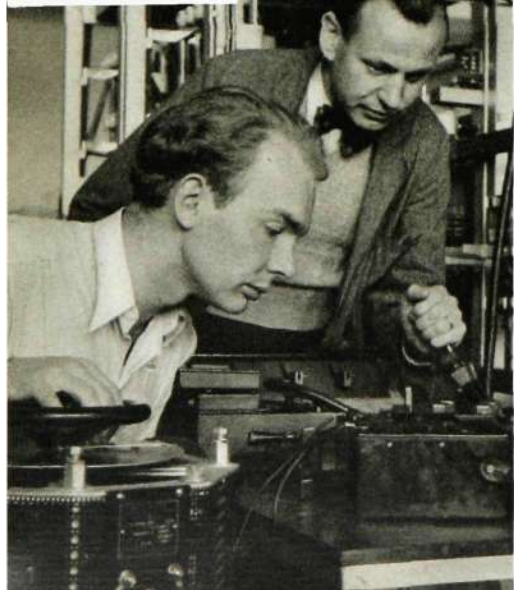
För tillverkningskontrollen svarar ingenjör Erik Hedman, som betygar, att det på LM råder ett sällsynt gott samarbete mellan kontrollen och mannen vid svarven, pressen, bormaskinen osv. Det gäller ju inte bara att lokalisera fel utan även att förebygga dem. En effektiv kvalitetskontroll befördrar en ökad produk-

Noggranna mått

på både 100- och 1 000-delar arbetar kontrollanterna med. Vid ett tillfälle hade det lämnats ut en C E Johanssons måttsats på en avdelning och några arbetare stod och beundrade de glänsande metallbitarna. En nykomling på avdelningen gick förbi och då han hörde att de var exakta på 1 000-delen betvivlade han uppgiften och plockade fram sin tumstock. Efter att noga ha mätt några av bitarna, utropade han imponerad:

— Ta mig tusan, dom ä' ju precis!

Förman Sture Marchall och provare Erik Hultgren, Via 30, provar den kraftanläggning, som är avsedd för San Cristobals telefonstation i Venezuela.





500-väljaren provas av Ivar Eklund, Vta 36, i en helautomatisk provpall, som gör en hel serie prov under 4 minuter. En lampplåsignalerar om någon detalj inte fungerar tillfredsställande.



tion, eftersom varje icke kasserad detalj kan betyda en färdigställd produkt mera. När en uppsättare på en verkstadsavdelning är klar för en arbetsoperation, uppvisar han det första arbetsstycket för kontrollen, som avsynar det och uppger om något av måtten ligger utanför toleransgränsen. Blir detaljen godkänd, kan arbetaren fullgöra sitt uppdrag. Under arbetets gång får han då och då besök av en ambulerande avsynare, som genom stickprov ser till att maskin eller verktyg icke förändrats. Om intet anmärkningsvärt inträffat, lämnas det färdiga arbetet för avsyning. Här framplockas arbetsbeskrivningar och erforderliga mätton. Som regel kan partierna lämna kontrollen efter stickprovstagning. Efter svåra arbetsoperationer, eller där ritningarna föreskriver små toleranser måste 100-procentig avsyning tillgripas. Denna utföres av tränade avsynerskor, som uppdelar partiet i godkända och kasserade detaljer samt sådana som skall gå till efterarbete. Om i ett parti onormalt stor kassation förekommer, meddelas respektive avdelningsföreståndare, som har att avgöra om arbetsoperationen är den mest lämpliga. Dessa rapporter ger även impulser till verktygs- och konstruktionsändringar m. m.

Ernst Malmqvist. Otaliga provpallar av olika slag har konstruerats och utförts på denna avdelning. Just nu håller man på med slutjusteringen av en helautomatisk provpall för koordinatväljarebryggor. Denna apparat skall i en följd göra en hel serie prov och registrerar också vilka justeringar, som är erforderliga. Den kan dessutom ställas om för slitprov.

— Det är naturligtvis ingenting som hindrar att kontrollavdelningen även angriper problem som ligger utanför själva tillverkningskontrollen, framhåller hr Malmqvist. Avdelningen kan t. ex. medverka med kontrollåtgärder för att förebygga olycksfall, minska brandrisk m. m.

rummet över till Verkstaden och organiserades som en verkstadsavdelning.

Tidigare utfördes alla provningar i provstativ, där samtliga kopplingsorgan, som ingår i en normal samtalsförbindelse, kom till användning vid varje enstaka prov i provinstruktionen, fortsätter hr Nilsson. Detta var mycket tidsödande och fordrade dessutom en synnerligen omfattande utrustning, som i sin tur krävde stort utrymme. Utvecklingen skred emellertid framåt med stora steg och de otympliga stativen ersattes med speciellt konstruerade provpallar.

Apelsiner förorsakade fula fläckar

— Många gånger uppstår fel, som kräver ett veritabelt detektivarbete för att orsaken skall kunna spåras. För en tid sedan upptäcktes på en verkstadsavdelning att en hel del polerade detaljer hade rostfläckar. Fläckarna uppträdde endast tidvis och orsaken kunde inte fastställas. Till sist fick dock gåtan sin lösning. Fläckarna uppträdde nämligen samtidigt med att det fanns apelsiner i handeln. Mången arbetare styrkte sig då och då med en apelsinklyfta, varvid fruktsyra stannade kvar på fingrarna. Vid beröringen med metalldelarna uppstod så rost...

En mängd sinnrika kontrollapparater har konstruerats på LM där man utnyttjat moderna metoder och mätton och tillämpat nya rön inom mättekniken. Chef för avdelningen, som handhar utarbetandet av *provningmetoderna*, är ingenjör

Moderna provpallar slog ut otympliga stativ

I *provrullen* kontrolleras de färdiga produkterna innan de går ut från fabriken.

— När bolaget började med automattelefon, iordningställdes ett litet provrum, berättar ingenjör *Rikard Nilsson*. Där sysslade schemaexperter med utprovning av stationer. Sedermera flyttades prov-

Felen uppträder under olika »förklädnader»

— Arbetet i provrummen är knappast något tempoarbete, säger ingenjör Nilsson. Det gäller att se till att alla förbindningar är rätt utförda och att reläerna fungerar. Skulle så inte vara fallet måste en intensiv feljakt igångsättas. Det gäller för dem som handhar slutprovningarna att äga en skapande fantasi för att kunna spåra upp och lokalisera felen, som ofta är mycket likartade, även om de uppträder under de mest olika »förklädnader».

Förman Gunnar Johansson, Vta 37, har satt upp en relästat för provning och får här några goda råd av ingenjör Rikard Nilsson.



Nu är det jul igen...
i Midsommarkransen.



Milano

Det kan måhända för en nordbo låta egendomligt med en julhälsning från Italien, ty namnet Italien för ju vanligen tankarna på sol och värme och giver ej just någon julstämning. Nog kan det vara både sol och varmt till jul i södra Italien, men här i Milano kan vi ha både snö och is, så att ramen till julfirandet kan bli den för oss rätta. Julgranen behöver ej heller fattas, och efter en rad jular först under krig och sedan med efterkrigstidens restriktioner hoppas jag, att denna jul åter skall bli en verkligt GOD JUL, vilken förhoppning jag önskar skall bli uppfylld för alla LME:s många medarbetare över hela jordklotet, till vilka jag sänder en tillönskan om EN FRIDFULL JUL.

Handwritten signature

Julhälsning



New York

Här i New York är det ingen svårighet att fira en helsvensk jul. Vi har ofta snö, vi har alltid julgran, jultomte, julklappar, glögg och julöl, gröt, lutfisk och julfjordets alla gotter, och vi kan räkna med äkta julstämning. (Slädfärd till julottan kan vi ej räkna med — men hur många stadsbor kan göra det?) Vi upplever julen med all dess tradition och sänder en särskild hälsning till dem som dansa sin julpolska under tropisk sol.

Apropos tradition! Förfäras inte om Ni om ett eller annat år får höra att jultomten kom till New Yorks barn per färgtelevision. Betänk att jultomten i sig själv är en relativt sen uppfinning och huvudsaken är att barnaögon glänsa — — —. Även traditioner måste anpassa sig.

Handwritten signature

från
värld
runn



Calcutta

Julen firar vi här under årets svalaste tid, som närmast påminner om en svensk högsommar. Tillsammans med STAB-svenskarna samlas vi kring det traditionella julfjordets och fira högtiden i Alambazar, 15 km nordväst om Calcutta.

Alla vänner och kolleger i Stockholm och annorstädes önskas en GOD JUL.

Handwritten signature

Kairo

Egyptierna, som är mohammedaner, celebrera ej Jesu födelse. Men av en dansk vän har jag blivit lovad ett »juleträd» med barr och i skuggan av detta skall jag äta risgrynsgröt och dela ut julklappar. Grisen är här ett orent djur och därför blir det kanske litet svårt att ordna med en julskinka och snö det får jag bara drömma om.

De bästa julhälsningar till LM-are hemma och ute från

Handwritten signature

Quito

— — — Vid min återkomst hit efter semestern, faun jag landet i en svår situation på grund av den fruktansvärda jordbävningen på eftersommaren, som på några minuter utplånade åtskilliga städer och krävde 6 000 dödsoffer. Huvudstaden Quito var under lång tid fullkomligt isolerad från kustlandet, eftersom järnvägen som förenar Quito med kusten förstördes. Lyckligtvis drabbades Quito ej i nämnvärd grad och ej heller har de här pågående telefonarbetena lidit något avbräck.

En GOD HELG önskas Kontaktens alla läsare!

Handwritten signature

Mexico

De anställda inom sina varmaste jul och i andra länder. vänskapsband knut såväl svenska som är därför inga tom om EN GOD JUL t

Madrid

I Getafe, en liten stad Madrid, har Compañía För närvarande är givetvis att fira julen kar alla LM-are i Sve

Panama

— — — Här är allt som hemma med julgran och julmat i långa banor. Det enda som fattas är våra vänner hemma och kylan. Att dricka julglögg i 28 grader värme kändes konstigt första året. Kanske går det bättre i år. Vi här i Panama — Rundgren och jag själv — sänder härmed alla våra bekanta och arbetskamrater en hälsning och en önskan om EN GLAD JUL.

Handwritten signature

Teheran

— — — Julkorven s med omsorg och pepp tid. Julnubben ersät grynsgröt eller glögg fisken, som för mig julfjordet. Vid julaf till hemlandet och känner att man fo är det sedvanlig m nen och på annan efter en jul hemm ners lag.

GOD JUL önskas

Bogotá

Denna jul är LM-arna inte spridda över hela landet som tidigare utan återfinnas väl samlade i Bogotá och Medellín. I det soliga klimatet här låter i skjortärmarna, medan det kyliga klimatet här låter bidrar till att skapa den rätta julstämningen. Julfirandet brukar vi inleda den 13 december, då vi alla — 38 personer — samlas till luciafest, med Lucia, stjärngossar och naturligtvis fyrverkeri, som är ett av den colombianska julens speciella kännetecken. Juldagarna far nog alla till bolagets lantställe Sasima och från denna plats i tropisk omgivning kommer våra tankar att gå hemåt med tillönskningar om EN GOD JUL.

Medellin

EN TREVLIG JUL och ett GOTT NYTT ÅR.

Kaare Berntsen
Olof Ernst
Carl-Gustaf Lundman
Bertil Ahman
Sven Törnqvist

Istanbul

Inför julen känns de med moskéer och mi firar ju inte heller att det på sina håll k det starka inslaget av för i många skyltför nar när man traskar

Vi... LM-are i TREVLIG



Julgran på »Persisk marknad»

gar
LM-are
en

London

Santa Claus far på jultidnatten omkring i England på en släde dragen av renar, och de julklappar han släpper ner genom skorstenarna hamnar i strumporna, som de engelska barnen på julaftonen hängit upp framför den öppna spisen i vardagsrummet. Denna saga måste ha nordiskt ursprung, ty här finns varken renar, slädar eller snö — åtminstone inte vid jultiden. Men Santa Claus är lika verklig som den svenska jul-tomten och julen är här liksom i Sverige en fest i familjekretsen.

De hjärtligaste hälsningar
och en GOD JUL.

Winton A. Lundberg



Rio de Janeiro

På julaftonen serveras förstärkt lunch för personalen på vår trevliga takterrass. Förstärkningen består av cocktail med tillbehör och »rapananda». Det senare låter kanske som namnet på en samba, men är i själva verket »fattiga riddare».

Förra året hamnade vår svenska julgran i Buenos Aires. Vi får se om Papae Noel, som jultomten här heter, rättar till sitt misstag denna julen.

Hälsningar och EN GOD JUL önskas genom

Helen i Brasilien

Montevideo

— — — Sverige måste köpa mer från Uruguay. Därför, goda LM-are, dra i vinter på er dubbla tröjor och dito kalsingar (extra långa) av uruguayansk ull. Återuppliva till sommaren våra förfäders trevna sed att svepa sig i djurhudar. Med dessa önskningar sänder jag de hjärtligaste julhälsningar.

P. G. Gribbe

Johannesburg

10 000 kilometer skiljer oss åt, men samhörigheten och arbetet för det gemensamma målet bringar oss andligen mycket nära varandra. Ofta, i synnerhet vid jultiden, går våra tankar med längtan från det evigt soliga guldlandet vid sydspetsen av de svartas världsdelen till hemlandet i norr. Då skulle vi gärna byta ut våra rasslande palmer mot en snötyngd gran, och vår sega kalkon mot en saftig skinka med sockerinskriftion: »GOD JUL.»

Mamma

Santiago

— — — På gatorna och i butikerna trängas svettiga, vitklädda människor för att beskåda julskyltningarna och kanske hämta någon inbillad svalka från de granna dekorationerna med snölandskap, påpälsade tomtar och gnistrande vinterhimlar. Då, om inte förr, återgår vår tanke till vårt kära Sverige och vi sända alla våra vänner och kamrater en innerlig hälsning med önskan om en verkligt GOD JUL med mycken snö, en härlig brasa och gärna en och annan åkardito.

Per Carlsson

San Salvador

Att julen nalkas märker man ganska litet av i San Salvadors gatubild. Det är endast ångorna från köket som skvallrar om att det är något särskilt som är i görningen. En »skäggit» tall får ersätta julgranen, men de ljus den dekorerar med får inte den rätta glansen med den varma nattens dunkel som bakgrund. Det är vid sådana tillfällen tankarna alldeles särskilt kretsas kring »Den snöiga Nord».

Alla LM-are, såväl utomlands som hemmavarande, önskas EN GOD JUL.

Helena Fjell

Caracas

— — — Under julaftonen kommer ögat allt som oftast att gå till klockan. Man lägger till 5½ tim. och tänker: Nu doppas det i grytan hemma, eller nu dansar de kring en ståtlig gran, medan vi samlas kring en från Canada importerad julgran som är 1 m hög (= 35 sv. kronor). Juldagen firas med en biltur till kusten och juldopp i Karibiska havets salta vatten och solbad i den heta sanden.

GOD JUL önskas samtliga LM-are hemma och ute.

Wils Gribbe

Telefonos de Mexico, S. A., sänder hälsningar till LM-arna i Sverige under de gångna åren har många kontakter mellan det mexikanska bolagets personal och LM:s. Det är en ord, som ligger i vår önskan till Eder alla inom LM och i Sverige.

D. Beckman

belägen drygt en mil söder om Española Ericsson sin fabrik. tre LM-are här och vi kommer att bli så svenskt som möjligt. Vi önskar en god och utomlands EN GOD JUL.

Kenneth Elvén

Vi gör vi själva, skinkan saltas och kakorna gräddas på sedvanligt sätt med vodka, men varken ris eller smör saknas. Vårre är det med lutning något av det väsentligaste på julaftonsmiddagen går tankarna gärna till de anhöriga där och man liksom berättande är bland dem. Juldagen firas för alla svenskar på legationens kväll är man lika trött som som man tillbragt i glada vän-

Therese Bengtsson

litet främmande här i Istanbul efter omkring sig. Landets folk är olika, men det hindrar dock inte att man ser ganska jullikt ut, tack vare de utfirande greker. Man kan därifrån få se både tomtar och granar kring i jultidens snöblask.

önskas samtliga EN GOD JUL

Med basfiol och flöjt...

Glimtar från koncernens blomstrande musikliv.

När de första stapplande stegen togs vid sekelskiftet för att skaffa LM-arna en egen stråkorkester visade det sig att åstadkommandet av »de breda tonerna» vållade det största huvudbryet. Jakten efter en basfiol började och en bättre begagnad dylik kunde man till sist få för en summa av trettio riksdaler. Orkesterns kassa kunde dock ej tåla en sådan åderlätning, men bolagsledningen trädde hjälpsamt emellan och betalade »fiolen».

Första gången kontrabasen lät höra sin grova stämma var vid en julfest då LM-arna dansade in högtiden till tonerna av »Vi äro musikanter... som spela basfiol och flöjt».

Denna basfiol är nu en av hörnstenarna i den nuvarande LME-orkestern. Tack vare kärleksfull omvårdnad av de olika musikanter, som trakterat kontrabasen, har den bibehållit sin ungdoms friska ton. Sedan några år tillbaka är den lämnad i Egon Berglunds säkra händer, och med sin stråke frambringar han de stödjande toner orkestern behöver.

Musiklivet på LM har gamla anor. De första orkestrarna var huvudsakligast mässingssextetter, som med sina toner spred glans och stämning över de fester som ägde rum inom LM-arnas led. Dess huvudsakliga »arbetsuppgift» var att exekvera »uppvaktningsmusik» vid hög-



tidsdagar, då »Ja mä han leva», »Den lille kopparslagaren» och »Kväsarvalsen» hörde till den stående repertoaren.

Intresserade amatörer har med växlande lycka utövat sin musikaliska hobby. Som repetitionslokal användes oftast utställningslokalen mellan Rådman- och Kungstensgatorna. Man träffades där i gemytets tecken, hade roligt och musicerade av hjärtans lust.

Den nuvarande LME-orkestern har bara litet mer än 10 år på nacken. Till en början bestod den blott av 7 medlemmar, men har nu under musikdirektör Eric Malmbergs ledning vuxit ut till en ensemble på nära 50 man. De flesta av »musikanterna» har en gedigen musikutbildning bakom sig och orkestern framträder med den äran vid egna konserter med mycket krävande program.

Ermi, som är ett dotterföretag till L M Ericsson, har vid separeringen från Huvudfabriken tagit med sig de goda musiktraditionerna. Sedan en tid tillbaka finns där en livaktig orkester, som förnöjer personalen vid lunchkonserter en gång i månaden och dessutom vid andra tillfällen då Ermi-personalen träffas.

— Trots att orkestern bara existerat under ca 2 år är den förvånansvärt sam-



»Vi äro musikanter...», säger Egon Berglund (f. v.) och Valdemar Janson med sina instrument.

spelt, säger hr Sven Wallinder, Ermi-orkesterns ledare. Vår högsta önskan är att snart bli begåvade med en flöjt. Flöjtist saknas nämligen totalt och en utökning med en flöjtstämma skulle betyda mycket.

Kabelverket i Älvsjö håller sig också med egen orkester. Den har specialiserat sig på dansmusik, och vid LM-dagarna på Skansen har den svarat för dansrytmerna. Orkesterns ledare är Berndt Carlsson, och i ensemblen ingår de båda dragspelsvirtuoserna Gösta Juhlin och Sven Lindgren samt gitarristen Eugen Pettersson. — Vid Sieverts Kabelverk är det sällsynt gott om musikaliska begåvningar, framhåller herr Sven Skyllermark, och vi undersöker nu möjligheterna att sätta igång med orkesterverksamhet, så att toner från Sieverts snart skall kunna falla in i LME-koncernens musikliv.

Det sångliga inslaget i LME:s musikliv har aldrig tidigare varit så rikt som nu. Sammanlagt är det fem körer i verksamhet vid de olika stockholmsfabrikerna. Äldst i raden är LME:s manskör Mikrofön vid huvudfabriken i Midsommarkransen. Hr Harry Andersson, K 18, som är körmästare, lättar en smula på framtidens slöja och berättar, att det är planer på att under sommaren 1950 företa ett sångartåg till Tyskland och att därför intresset för kören och dess repetitioner är större än någonsin.

LM-kören har under sin ledare Johannes Gohs gått mycket framåt. Hr Gohs, som har en synnerligen gedigen musikalisk underbyggnad och lång praktik, har med entusiasm och kunnighet skapat en blandad kör, som nu omfattar ett 50-tal medlemmar.

Manskören vid Kabelverket i Älvsjö består för närvarande av 16 man. Ledaren, hr Harald Carlsson, omtalar att kören under den senaste tiden repeterat mycket flitigt för att sången vid Luciafestligheterna skall klinga riktigt vackert.

De blandade körerna vid Alpha och Ermi har samma ledare, hr Erik Jakobsson. Vid Alpha omfattar kören ett 30-tal medlemmar och vid Ermi brukar ett 20-tal sångare delta. Båda körerna har endast varit i verksamhet under några år, och i synnerhet Alpha-kören, där sångarentusiasten Thure Bergholm håller i trådarna, har sammansvetsats till en sång- och kamratförening, där repetitionskvällarna alltid mötes med stort intresse.

»Sången ädla känslor föder», Johannes Gohs manar fram ett forte.



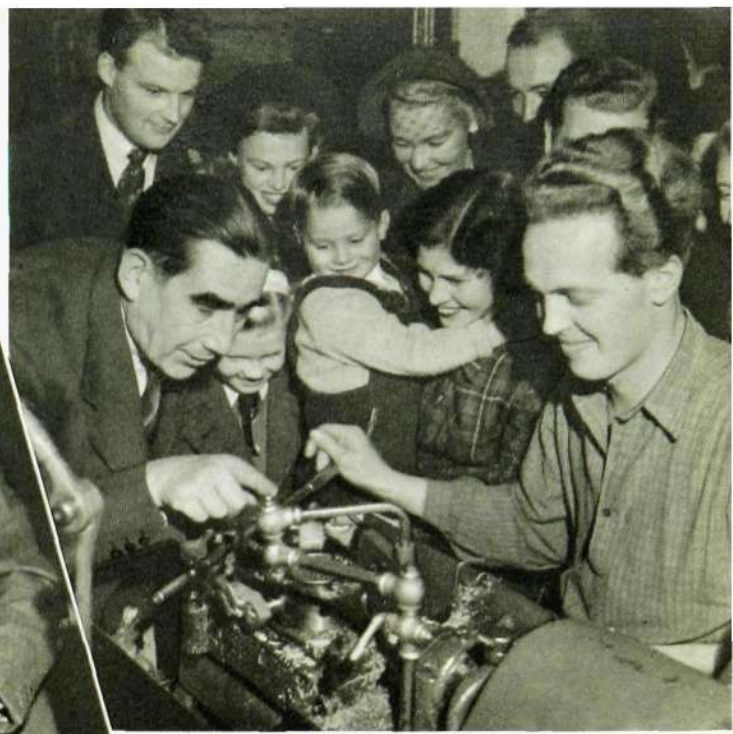
Ur bilderboken



Då Ermis fabriker visades för de anställdas familjer var direktör G Gerdhem ciceron för några grupper. På ovanstående bild avslöjar han för ett intresserat auditorium hur en maskin arbetar.

Direktör Antonio Puerto vid Empresa de teléfonos de Bogotá gästade för en tid sedan Huvudfabriken i Midsommarkransen. På bilden (t. v.) demonstrerar ing. G Fernstedt en 500-linjersväljare för sydamerikanen och hans fru.

En stor brandövning har ägt rum vid Huvudfabriken. Några brandmän rullar på nedanstående bild ut en slangledning mot »brandhärden».



Fotoklubbens höstutställning samlade deltagare från alla företag inom koncernen. Ing. T Baumbach och ing. G Persson studerar på bilden t. v. de inkomna bidragen.

Ovan t. v. ses H Svanström GR/Vta 569, som drog högsta vinsten i konstföreningens höstlotteri, tillsammans med sin fru välja ut ett konstverk.

Belåtenheten med att rökförbudet upphävts på vissa avdelningar vid huvudfabriken är allmän. Olof Larsson, Vta 15, ler fönöjt med pipan i munnen när han står vid sin frus. Företaget kostar på varje rökare en askkopp, men vad som lägges i dessa måste varje rökare betala själv. Fru Lydia Ström, K 16, ses på bilden ovan t. h. med några av de askkoppar som färdigställts.





Scenbild ur Carmen där de flesta manliga statisterna är förklädda LM:are. Till höger Martin Lind och Åke Starck inbegripna i en animerad diskussion i operan »Regementets dotter».



När LM hade egen operachef

— Det är inte länge sedan andalusiska bönder skötte svarvarna på L M Ericsson, generaler, baroner och grevar tjänstgjorde på detaljförrådet och negerslavar hade sin dagliga gärning på planeringen.

Mer än en läsare blir nog åtskilligt förbryllad av detta yttrande, men om vi påpekar, att det fälls av *Martin Lind*, Vph, är det nog en hel del, som förstår vad han avser. För de oinvigda kan vi avslöja, att det är hr Lind som sedan flera år tillbaka försett Kungl. Operan med statister och att dessa huvudsakligast rekryterats ur LM:arnas led. Hr Lind själv har som statist medverkat i över 6 000 föreställningar under sina 33 operaår.

— Att vara statist är inte bara att tillhöra en flock, som dirigeras ut och in på scenen. Tvärtom, fortsätter hr Lind. En god del av styckets helhetsverkan hänger på om vikingar och medeltidsriddare, den spanska lantbefolkningen eller de egyptiska soldaterna från Faraos tid ger den

riktiga illusionen av levande och i handlingens utveckling deltagande människor.

— Förr i tiden var det betydligt fler LM:are som befolkade operascenen, berättar hr Lind. För ett 15-tal år sedan kunde jag räkna in över 100-talet LM:are i »Aida» och då »Konung för en dag» sattes upp, funderade spårvägsledningen på att dra en extra linje mellan LM och Operan för att inte de nära 300 LM-statisterna skulle spränga den förut hårt ansträngda trafikapparaten. Undan för undan har dock intresset för Operastaterandet minskat, ty det var ju inte något särdeles väl betalt arbete. Arvodet belöpte sig till ca 3 kr. per kväll utom då det gällde att sminka sig till neger eller annan mörkhyad individ, då arbetet med att gnida bort kulören igen efter föreställningen likviderades med en 50-öring extra.

Herr Lind, som håller i statisttrådarna på LM, gick under benämningen »operachefen». Han styrde och ställde med fast hand och höll ordning och reda på sina kadrar, där en medlem kunde vara leebman i första akten och betjänt i andra för att i sista akten vikariera som hålbränsle för operascenens hjältar.

— Det där med att jag kallades »operachef» åstadkom en rolig förväxling, säger hr Lind. John Forsell själv ringde en gång till en av LM-statisterna i något ärende. Då han sa att det var operachefen, som talade och LM:aren i andra ändan av tråden inte på rösten kände igen den som de i dagligt tal kallade för operachefen, klippte han av samtalet, men innan han lade på luren ropade han: Jag känner bara en operachef och det är Lind.

Martin Lind och Charles Tollqvist beredda till entré i Csárdásfurstinnan.

Roliga historier om LM:are på Operascenen finns i mängd. Hr Lind har ett otroligt lager av både muntra, dråpliga och makabra episoder och här kommer ett par av dem.

— I »Konung för en dag» förekommer storartade massscener och det böljande folkhavet är uppblandat med en del djur. Sälunda drar vid ett tillfälle några elefanter över scenen, var och en med en LM:are i bakkroppen och en i framdelen. Elefanten är ju enligt den biologiska sakkunskapen utrustad med en minimal syn och detta hade Operans verkstad tagit fasta på och inte ordnat med något som helst titthål för dem som trampade inne i elefantens kropp. Därför blev det nödvändigt att skaffa dem en förare och en annan LM:are fick ikläda sig elefantförarens skepnad och med ett bastant grepp i elefantens snabel leda den första elefanten i rätt kurs medan den andra skulle följa efter genom att hålla den framförvarande med snabeln i svansen, såsom elefanter för sed hava. I den allmänna villervallan på scenen råkade en kväll föraren bli skild från sina fyrfota vänner och elefanterna lämnades helt åt sitt öde. Alla försök att på egen hand ta sig ut från scenen strandade, men just när »frambenen» på ledarelefanten gjorde sig beredda att »kasta masken» för att orientera sig, ingrep en »djurvänlig» korist och ledde ut kolosserna.

Bland övriga malörer kan nämnas en som ofta upprepades. Kämparna i Lohengrin var alltid LM:are och när de vid bönen skulle ta av sig hjälmarna hände det att någon peruk fastnade i den bastanta huvudbonaden och följde med av. Var då kämpen utrustad med svart skägg och buskiga ögonbryn och blottade en lingul kalufs, blev effekten rätt förbluffande.



FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA



Svenska Radioaktiebolaget

Ordinarie sammanträde den 1 sept. 1949
Sammanträdet inleddes med en redogörelse av herr B Svensson beträffande *förvaltningsberättelsen för 1948*. Härvid nämndes, att ordertillgången för närvarande något försämrats. Det gäller för oss, sade han, att tillverka produkter av hög kvalitet till så låg kostnad som möjligt för att vara konkurrenskraftiga. Av bolagets försäljning kommer ca 60 % på rundradio, och återstående 40 % fördelar sig ungefär jämnt på kommersiell radio och telefontekniska avdelningen. I detta sammanhang nämnde ordföranden, att en av LME:s organisationsexperter besökt företaget för att studera verkstadens organisation och göra förslag till eventuellt möjliga förbättringar.

Vidare diskuterades *ombyggnaden*, som planerades redan för ett år sedan men som icke kunnat sättas igång förrän i höst, och frågan om *läkarvården* vid företaget, vilken skulle behandlas på ett styrelsesammanträde inom den närmaste tiden.



AB Alpha, Uddevalla

Ordinarie sammanträde den 7 sept. 1949
Herr Rössel lämnade en redogörelse beträffande *orderingången* och *faktureringen* under 1949 och utsikterna för den närmaste framtiden. Ordföranden berörde frågan om *personalminskningen* vid fabriken i Uddevalla och meddelade, att den i första hand beror på nedgången i tillverkningen av vägguttag. Ytterligare diskuterades *sjukkasfrågan*, och det framhölls i detta sammanhang, att det bör finnas några sjukvårdskunniga personer vid fabriken, som kan taga hand om eventuella olycksfall.



AB Ermex, Solna

Ordinarie sammanträde den 27 sept. 1949
Ordföranden lämnade en redogörelse för *konjunkturläget* och *marknadsutvecklingen* och berörde även devalveringsfrå-

gan. En förutsättning för att exportindustrin skall kunna få de tänkta fördelarna av devalveringen är, sade han, att pris- och lönenivån kan hållas relativt stabil.

Förslagsverksamheten diskuterades, och man enades om att tillsätta en förslagskommitté bestående av en representant från vardera företagsledningen, arbetarna och tjänstemännen. Dessutom överenskomts att vissa av planscherna i Affärsbankernas bildserie betr. samhällsekonomiska förhållanden skulle uppsättas på lämpliga platser i företaget.



AB Alpha, Sundbyberg

Ordinarie sammanträde den 28 sept. 1949
Som ett led i *informationsverksamheten* kommer de olika avdelningscheferna att lämna korta redogörelser för verksamheten inom sina avdelningar i fortsättningen. Vid detta sammanträde redogjorde ingenjör Åkerlind för de tekniska avdelningarnas organisation och arbetsuppgifter. Dessa avdelningars arbetsbörda är mycket stor. En förbättring för konstruktionskontorets del kan dock väntas, när planerade lokaländringar och utökning av personal skett.

Herr Rössel redogjorde i korthet för *orderläget* och meddelade, att orderstocken under året sjunkit, vilket bl. a. beror på överflyttningen av viss tillverkning till LME:s fabrik i Karlskrona och på en viss återhållsamhet från Huvudfabrikens sida ifråga om beställningar. Ordertillgången kan emellertid för den närmaste tiden anses betryggande.

Läringsutbildningen behandlades, och enligt företagsledningens förslag bör denna fråga lösas i samarbete med Sundbybergs stads yrkesskola.

Ytterligare diskuterades *förslagsverksamheten* och *läkarvården* för icke sjukkasanslutna. *Personalkonsulents* lämnade vidare en kort redogörelse beträffande sitt arbetsprogram.



Telesignalfabriken, Gröndal

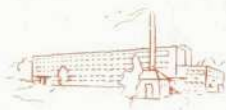
Ordinarie sammanträde den 30 sept. 1949
Nämnden informerades om LME:s bok-

slut för år 1948 genom förvaltningsberättelsen och KONTAKTEN, nr 3, 1949. Herr S Å Nilsson fortsatte den vid de föregående sammanträdena lämnade informationen om *Telesignalfabrikens produkter* och talade denna gång om högtalare- och förstärkaremateriel samt snabbtelefoner. Han nämnde bl. a., att tillverkningen av ett flertal av de till den förstnämnda varugruppen hörande artiklarna på grund av rationaliseringsskäl år 1948 helt överflyttats till Svenska Radioaktiebolaget, som tidigare varit en betydande underleverantör för den ifrågavarande materielen. På Telesignalfabrikens tillverkningsprogram kvarstår numera standardstativ för ljuddistribution, kyrktelefonanläggningar, selektorhögtalaranläggningar för järn- och spårvägar, marinanläggningar och högtalare. Av snabbtelefoner tillverkas två olika system, vilka tillåta anslutning av högst 24 respektive 11 snabbtelefoner i samma anläggning. Vidare tillverkas högtalande kommandotelefoner för fartyg.

Sedan föregående sammanträde hade två förslag inlämnats, vilka föredrogs av ordföranden. Ett av dessa hade belönats med 50:— kr.

Ett antal affischer, som statistiskt belyser vissa *samhällsekonomiska förhållanden*, visades. De ansågs vara av allmänt intresse och kommer att uppsättas i centralerna.

Intresset för *förslagsverksamheten* har hittills varit ringa. För att stimulera detta föreslog ordföranden vissa åtgärder, vilka nämnden ansåg lämpliga, bl. a. kommer en särskild förslagsblankett att tillhandahållas och ett anslag med upplysningar om förslagsverksamheten att uppsättas på anslagstavlor. Herr Guillette framhöll, att arbetarna kan tveka att inlämna förbättringsförslag av fruktan för att ackordsförtjänsten skall sänkas, och att arbetarna bör få del av rationaliseringsvinsten. Herr Thorelli påpekade, att metodförbättringar och andra rationaliseringar som regel innebär fördelar även för arbetarna men framhöll dessutom att det är många, som skall ha del av rationaliseringsvinsten. Konsumenterna får del av den genom att vid en billigare tillverkning produktens pris kommer att sänkas genom konkurrensens tryck. Företaget får den fördelen, att konkurrenskraften stärkes och att en större mängd kan säljas, när priset sänkts. Detta innebär, att flera arbetstillfällen skapas, vilket är till nytta för företagets alla anställda, som därigenom uppnår en ökad trygghet i anställningen. Ordföranden underströk synpunkten att konsumenterna får en väsentlig del av rationaliseringsvinsten. Om detta betraktelsesätt lägges på hela den industriella produktionen, förstår var och en, att en rationalisering av tillverkningen medför högre levnadsstandard för alla.



Fabriken i Katrineholm

Konstituerande sammanträde den 14 okt. 1949

Till ordförande i företagsnämnden vid Telefonaktiebolaget L M Ericssons fabrik i Katrineholm hade ledningen utsett ing. Bertil Lundgren, och till vice ordförande utsågs vid sammanträdet hr Olle Rosenblad samt till sekreterare utom nämnden hr Nils Svensson, HF/Di.

Förutom av ordföranden representeras företagsledningen av hrr A Tobiasson, HF/VC, U Swenson, VtnK, S Jönsson, Vta 51, S Eriksson, Vta 52, N Gerhardson, Vta 50. Suppleant är hr E Jonsson, HF/VtC.

Tjänstemännens representanter är hrr E Crona, Vta 52, och G Eriksson, Vta 52. Suppleant: hr G Bengtsson, Vta 52.

Arbetarna representeras förutom av vice ordföranden av fr. K Högberg, Vta 52, K Söderberg, Vta 52, E-B Schödin, Vta 52, och hrr B Oskarsson, Vta 53, R Nilsson, Vta 51, S Larsson, Vta 51. Suppleanter: hrr K G Johansson, Vta 51, T Andersson, Vta 51, och S Larsson, Vta 51.

På sammanträdet behandlades huvudsakligen ordningsfrågor och bl. a. diskuterades hur *förslagsverksamheten* vid fabriken skulle organiseras. Denna punkt kommer att behandlas utförligare vid ett kommande sammanträde. Vidare lämnade sekreteraren en kort redogörelse för *Telefonaktiebolaget L M Ericsson och dess konkurrenter* och nämnde därvid, att bolaget är både en svensk industri som säljer sina produkter genom en världsomspännande försäljningsorganisation och ett internationellt administrationsbolag intresserat i ett 40-tal in- och utländska företag av skiftande karaktär. L M Ericsson hör till de större telefonbolagen i världen och arbetar i en mycket hård konkurrens på såväl den svenska som de utländska marknaderna.

Dessutom diskuterades bl. a. *ordningen på toaletterna, information om de tillverkade produkterna och om arbetsmetoder samt musiken under arbetet.*



Fabriken i Karlskrona

Ordinarie sammanträde den 4 okt. 1949. Först på föredragningslistan stod frågan om en eventuell kurs för att främja intresset för firmans produktion bland per-

sonalen. Intresset för arbetsuppgiften bör stimuleras, sade herr Pagels, och var och en bör få kännedom om varför så stora krav på noggrannhet ställes i arbetet. Företagets tillverkning och produkter har behandlats på tidigare företagsnämndssammanträden, nämnde ordföranden och förklarade, att han skulle undersöka möjligheterna för någon slags upplysningsverksamhet beträffande de tillverkade produkterna. Vidare hade önskemål framkommit om att visningar av fabriken skulle anordnas av fritidskommittén.

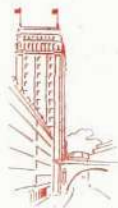
Ordföranden lämnade bl. a. följande upplysningar med anledning av förfrågningar från olika håll:

Högtalarna i fabriken beräknas vara färdiga omkring årsskiftet.

Telefonkiosk kommer att iordningställas i matsalen.

Den egentliga *yrkesutbildningen* vid företaget kommer att bedrivas i samråd med stadens yrkesskolor. De som har intresse för vidare utbildning av ett eller annat slag bör vända sig till ingenjör Callmin för rådgivning. Beträffande *förslagsverksamheten* nämnde ordföranden, att ett förslag slutbehandlats sedan föregående sammanträde. Ersättning hade utbetalats med 50 kr. Han önskade, att var och en försökte hjälpa till att få fram flera förslag.

Herr Nyberg lämnade en redogörelse beträffande *produktionens planering* och framhöll inledningsvis, att Karlskronafabrikens produkter distribueras över hela världen. Huvudfabriken i Stockholm är dock strängt taget den enda kunden, och ordermatningen därifrån ligger till grund för Karlskronafabrikens arbete. Planeringsavdelningens huvuduppgift är att omstöpa Huvudfabrikens order, så att de kan tjäna som underlag för verkstadens arbete och att ombesörja materialanskaffningen för dessa order. Vidare måste bevakas att ordena blir leveransklara på utlovade tider, vilka bör sammanfalla med de tider försäljningsavdelningen önskar. Han framhöll avslutningsvis, att produktionsprogrammen för 1949 och 1950 är stora.



Försäljningsbolaget

Ordinarie sammanträde den 9 november. I anslutning till diskussionen vid sammanträdet den 7 september behandlades änyo *utbildningsverksamheten*. Hr Hellman framhöll bl. a., att man med den föregående diskussionen hade velat åstadkomma, att frågetimmar, där montörerna

kunde få upplysningar om problem i arbetet, anordnades liksom undervisning i schemaläsning och instruktionskurser rörande nya apparater. Hr Särneman ansåg, att det finns ett relativt stort utbildningsbehov för servicepersonalen. Man måste komma ihåg, sade han, att det fordras mycket av en serviceman, eftersom kunderna är särskilt besvärliga att ha att göra med, när deras anläggningar krånglar. Företagsledningen har sin uppmärksamhet riktad på dessa utbildningsfrågor, sade ordföranden, och kommer snarast möjligt att sätta igång lämplig utbildningsverksamhet.

Hr J Ericsson meddelade, att ett vid föregående sammanträde behandlat *förslag* belönats med 25 kr. Ett förslag hade inkommit sedan föregående sammanträde och kommer ytterligare att behandlas. Dessutom lämnade hr Morling en redogörelse betr. *bolagets redovisningssystem*, och en skrivelse från 1949 års *skatteutredning* angående den nuvarande inkomstbeskattningens inverkan på villigheten till övertidsarbete, benägenheten att taga lediga dagar m. m. diskuterades. Ytterligare behandlades bl. a. affärsbankernas bildserie, felrapporter, arbetsorder och -rapporter, montageingenjörernas anträffbarhet på arbetsplatsen, anskaffning av verktyg samt kundernas skyldigheter beträffande tillhandahållandet av byggnadsställningar.



Huvudfabriken

Ordinarie sammanträde den 18 november. 1949 års *skatteutredning* hade i skrivelse anhållit, att i företagsnämnden skulle diskuteras om den nuvarande inkomstbeskattningen kunde anses ha skapat obägenhet för övertidsarbete, benägenhet för att taga lediga dagar, att utöka semestern eller att på annat sätt begränsa arbetsinsatsen. Vid diskussionen framkom att ledamöterna ej kunnat förmärka, att skatteprogressionen som sådan har någon inverkan på villigheten till övertidsarbete eller på benägenheten att taga lediga dagar. Däremot har kanske en viss okunnighet om skillnaden mellan den vid varje avlöningstillfälle utgående källskatten och den verkliga skatt, som efter taxering slutgiltigt påföres vederbörande, haft sådana verkningar.

Hr Thorelli lämnade en redogörelse beträffande *ordersituationen på verkstaden* med anledning av att en del arbetare uppsagts i första hand på Ermex och i Norrtälje och att ny personal för närvarande icke anställes vid Huvudfabriken och vid fabriken i Söderhamn och Karlskrona i stället för den som slutar. Orderstocken är fortfarande betydande. Vid Huvudfabriken motsvarar den med nuvarande

(Forts. på sid. 143)

Vi skrevo torsdagen den 28 juli 1921. Inaba Maru, en japansk postbåt stävade fram genom Röda Havets gröna böljor och hade lämnat Marseille någon vecka tidigare med en i allra högsta grad kosmopolitisk passagerarelista. Jag vill minnas, att de resande representerade 17 länder. Samlingen påminde på något sätt om ett sådant där frimärkskuvert, som bär beteckningen »150 blandade frimärken från olika länder». Ur samlingen kunde man plocka fram lite av varje: gamla bekantingar från förkrigstiden, en del skadade och illa stämplade. Så fanns där nykomlingar, vilkas namn man knappast ännu lärt sig, ännu mindre sett. Några var så fräscha och nya att man nästan misstänkte förfalskning och skoj. Ja, så återstod en liten knippa exotiska typer, väl rengjorda men ofta svåra att skilja från varandra.

I denna samling representerades Sverige bl. a. av Java-Johansson och hans medhjälpare ute i LME-ärenden på väg till Soerabaya. Just denna dag hade vi kärt besvär, vi firade Java-Johanssons 50-årsdag. Vädret var ypperligt för en sådan tilldragelse. Solen sken från en molnfri himmel. Havet låg lugnt och spegelblankt och dessutom var det varmt, så där en 30—40 grader under suntältet. Törst saknades således inte när vi lyfte våra glas och skålade för Java-Johanssons välgång. Stämningen var god vid vårt bord, där hade vi professor Hesse aus Hannover, som hade gått i japansk tjänst och nu skulle ut för att hjälpa Nippons söner att tillverka kvalitetsstål. Hesse hade begärvats med den mest polerade och formfulländade flintskalle jag någonsin skådat. Men denna dag var professorn tyst och inätvänd. Vi frågade om han inte kände sig riktigt väl, värmen tryckte ju många, och orsaker fanns ju alltid. Ack, kära vänner, sade professorn, jag är en olycklig människa, Ni har väl märkt vad som hänt? Vi tittade frågande på honom och på varandra, men ingen av oss kunde lokalisera orsaken till denna melankoli. Då tog Hesse av sin basker, vilken han under de senaste dagarna ej tagit av sig ens i matsalen. Ser Ni nu då, sade professorn och pekade på sin hjässa. Hesse hade förlorat sin flint! Håret hade börjat växa i den tropiska värmen! Ni förstår säkert vad detta betyder, detta an-

sikte, som nu varje dag grinar mot mig i spegeln, är mig fullkomligt främmande. Fotot i mitt pass kommer aldrig att kunna legitimera mig för immigrationsmyndigheterna i Yokohama!

Så hade vi den reslige schweizaren Roth, som vi ganska snart döpte om till Mont Blanc. Han hade börjat sin militära karriär som soldat i Pávens Vatikangarde. Sedan gick han i holländsk tjänst och stred under många år i Athjes djungler. Nu var han på återresa efter en stormig europasemester och längtade tillbaka till sin njajt och sin lilla kopraplantage i

Guld- klockan

Ing. Nils Sundevall
berättar reseminnen

Soebeng. Mont Blanc hade nog inga laster men säkert många passioner, bland annat älskade han guld och ädelstenar. I byxfickan hade han alltid en femton å tjugor ringar hopbundna med ett segelgarn till ett knippe och ofta såg vi honom njuta av lyster och ljusbrytningarna i diamanter, topaser, safirer, rubiner och allt vad han låtit infatta i sina tunga guldringar. Varför har du aldrig på dig dina ringar? frågade jag en gång. Det har jag nog ibland, sade Mont Blanc, men i annat sällskap, förstår du!

Java-Johansson hade fått en guldklocka som 50-årsgåva från »Chefer, kamrater, vänner vid LME». Listan hade gått runt vid Döbelns och Thules gator och det blev en fin klocka. Jubilaren måste nu varje morgon jämföra tiden med fartygsklockan och med en suck blev det att ställa fram visarna någon halvtimme, ty vi reste åt öster och motsols, och Inaba Maru följde med tiden. Mont Blanc frågade då och då Johansson hur mycket klockan var, och så kom klockan fram, och Mont Blancs ögon smekte den blanka guldboetten.

Guldklockor, sade de Boer, det skall just vara sådana där ordentliga guldrovor. Man får då på något sätt en helt annan respekt för tiden, när den mätes med ett

så påkostat instrument, man skulle kunna säga att man väger den med guldvåg. De Boer var kolonialtjänsteman, hade upplevat det mesta av Insulinde och återvände nu till sin station för att göra sin sista sexårsperiod. Alla lyssnade vi gärna till honom. Han kunde berätta, och vi förstod att nu var något i antågande, och nu kom det också:

Jag var ung och grön när jag gav mig in i det stora äventyret, började de Boer. Hade läst Max Havelaar av Multatuli, men inte ens detta kunde avskräcka mig att gå i Drottningens tjänst och snart var jag installerad som yngste tjänsteman inom Inrikesdepartementet i Batavia. I departementen skrev man då varje år ut den s. k. »Europeiska beställningen», varvid man gick igenom de varor man ansåg sig behöva från Europa för det kommande året och detta specificerades i »Europabeställningen», vilken sedan översändes till Kolonialdepartementet i Haag. Inom vissa avdelningar hände det ibland, att beställningarna specificerades på så sätt att man skrev av föregående års lista och lade till vad som tillkommit. Ja, det var ju så varmt därnere, ca 30 grader Celsius i skuggan, dygnet runt, året om och då så... allt kan ju förklaras.

Mitt första jobb, fortsatte de Boer, blev att sammanställa »Den Europeiska». Men jag var ung och energisk och ville göra en snabb karriär. Nu skulle det bli slut på den gamla slentrianen. Jag nagelfor noga varje post, prövade, strök och lade till. Så en dag kom jag till en post om 10 stycken guldklockor. Varför köpte Inrikesdepartementet guldklockor? De verkade så främmande bland alla andra poster, som taggtråd, kommisskläde, blyertspennor, handbojor, kassaskåp och mycket annat, som ett Inrikesdepartement kan behöva. Nå, en äldre kollega talade om att sådana klockor användes som hedersgåva till gamla infödda trojänare. Jag blev dock inte fullt övertygad. Innan jag berikade beställningen med denna post ville jag se en sådan klocka och beordrade upp en från förrådet. Granskningen utföll ej till full belåtenhet. Var väl denna klocka en värdig hedersgåva från Hennes Majestät Drottningen till en gammal trojänare? Nå, jag skrev emellertid ut ordern men nu löd



Trevlig träff i Katrineholm



Den fulltaliga Katrineholms-publiken skrattade hjärtligt åt Ruth Paars och Tage Andersson roliga parodier.

Nöjeskommittén inom Korporationsklubben LME hade lördagen den 5 november ordnat en tillställning i matsalen för företagets personal och vänner. Man hade lagt ned mycket arbete för att Hössträffen skulle bli den framgång för arrangörerna som den verkligen blev. Kabareten var lyckad med dialoger, duettsång och sketcher av egna förmågor, som på ett spexigt och lustigt sätt återgav en del episoder från Katrineholmsfabrikens vardag. Främst bland aktörerna får sättas Tage Andersson, Vta 51, den rejäle och borne komikern. Vidare märktes sängerskorna Gunn Söderblom, VtnK, och Margareta Lundqvist, Vta 52. Åke Virström, Vta 50, nyss fyllda 16 år, gjorde en bra debut, medan Astrid Persson och Alf Carlsson, Vta 51, båda kunde sjunga och visade skådespelaretalanger. Paret Ruth Paar, Vta 52, och Tage Anderssons parodi på folkdans var ett av de mest applåderade numren, likaså fru Oldenhags, Vta 53, komposition i visform om sina mer eller mindre beryktade medarbetare i kampen för hårdvalutan åt LME och lilla Sverige, en sång med många verser, som Jens Peter Lang, Vta 53, förde till ett lyckligt slut. För de piffiga dekorationerna svarade hrr Lage Porat och Alf Carlsson, Vta 52 resp. Vta 51. Kvällen avslutades med dans till tonerna från Simons Jazzbanditer.

Mer än 200 personer hade kostat på sig entrébiljetten till denna trevliga sammankomst.

U W S

Studier (Forts från sidan 126)

vanlig korrespondenskurs i svenska, utan den ger värdefulla synpunkter på hur man skall behandla svenska språket i brev, rapporter, föreskrifter, beskrivningar etc. med tekniskt innehåll. Var och en som gjort sådana skrivelser vet hur svårt det är att kombinera ett korrekt tekniskt innehåll med ett lättläst språk. »Svenska för tekniker» har alla glädje och nytta av.

specifikationen sålunda: 10 stycken guld-klockor, lika de tidigare levererade, *men boetten skall vara något tjockare.* »Den Europeiska» blev färdig i tid, men jag var en besvärlig herre, blev befördrad och placerades långt borta från Batavia i Balik Papan på Borneo.

Så blev det tyst vid bordet, men vi väntade på poängen, ty de Boer hade alltid en sådan i sina upplevelser. De Boer satt bara och smuttade på sitt glas. Så tände han sin pipa, misslyckades med detta, rensade den, stoppade den på nytt, tände och rökte. Nu kunde Hesse inte hålla sig längre utan frågade: Nå, hur gick det sedan då?

Jo, sade de Boer, tio år senare kom en urmakare upp på Kolonialdepartementets inköpsbyrå i Haag och sade: *Mijne Heeren, nu kan jag inte få boellerna tjockare!*

N Sundevall

— Ibland händer det att folk från verkstaden ber om råd med kursval för att söka in på kontoret. Vid andra tillfällen är det tekniker, som vill bli försäljare eller sådana som tröttnat på sitt nuvarande yrke och vill byta verksamhetsfält. För den yngre arbetskraften går ett byte lättare att genomföra, men för de äldre däremot är det litet svårare, ty de får ju börja om från början igen. Ofta glömmar de bort eller undervärderar sin praktik och den erfarenhet de samlat under flera år och är beredda att för en plötslig nyck eller ingivelse kasta om bana. De tror, att om de bara uppvisar betyg från en kurs, så är detta ett »sesam», som öppnar portarna till ett nytt verksamhetsfält. De glömmar totalt bort att det inte endast är teoretisk utbildning, utan även praktik som fordras för att man

Tecknare ohoj!!

Kan Ni med några streck skildra en rolig episod?

Kan Ni göra roliga karikatyrer?

KONTAKTEN efterlyser tecknare som kan göra roliga teckningar, antingen det gäller att skildra episoder på arbetsplatsen eller karikatyrer av chefer och kamrater.

Hrr tecknare, sätt igång och vässa pennorna! Det lönar sig att komma med Edra bidrag till KONTAKTEN, ty alla teckningar som införs honoreras.

skall kunna göra sig gällande på ett nytt område. Oftast är det så att verkstadspersonal vet så litet om arbetet på kontor och tvärt om. När jag får tillfälle att framlägga vad som verkligen fordras för ett eventuellt platsombyte, inser de flesta att de vinner mest på att stanna kvar.

— Medan korrespondensundervisningen pågår hela året är de muntliga kurserna koncentrerade till den egentliga studiesäsongen. Det finns ett flertal studiecirkular i olika ämnen och alla är välkomna upp till studieavdelningen för att diskutera ämnesval m. m. Genom en intim kontakt med dem som studerar på fritid försöker vi hjälpa eleverna till rätta och överbrygga de svårigheter som uppstår, t. ex. på grund av elevernas olika förkunskaper. Genom att studera och följa våra kurser får eleverna bättre insikt om vad de gör. De får ut mera av sitt arbete, som blir roligare och ger dem större behållning, slutar hr Porsander.

3500 besökare vid LM-dagen i Söderhamn

Söderhamnsfabriken anordnade den 8 och 9 oktober en LM-dag i Söderhamn.

På lördagseftermiddagen visades fabriken offentligt, då Söderhamnsborna begagnade tillfället att gå igenom stadens senaste tillskott i industriväg.

Visningen fortsatte under söndagens eftermiddag och totala antalet besökande uppgick till drygt 3 500 personer under båda dagarna.

Visningen var ordnad på så sätt, att de besökande — under musik från de många högtalarna — fick följa tillverkningen från råmaterial till färdig produkt. Tyvärr kunde icke visningen ske med hela produktionen i gång, men några maskiner var betjänade och därutöver visade en grupp flickor hur monteringen av skivor går till. De besökande fick genom en mängd anslag reda på t. ex. arbetsuppgifter på olika avdelningar, namn på maskiner o. d. Därutöver hade tjänstemän välvilligt ställt sig till förfogande för visningen under båda dagarna, varigenom allmänheten direkt genom dessa kunde få svar på framställda frågor angående produktionen m. m.

En ensemble ur HF:s teatersektion jämte en busslast LM-are, likaledes från HF, gjorde Söderhamn den äran under LM-dagen.

Teatertruppen gav på lördagskvällen samt vid en matiné på söndagen »Pojkarna på Storholmen» inför fullsatta hus. Söderhamnspressen ger truppen sitt oförbehållsamma erkännande för fullgott spel på alla händer och anser utan tvekan ensemblen vara väl värd det goda rykte som Stockholmspressen m. fl. tidigare givit den.

HF:s amatörer har en mycket stor del i den succé, som LM-dagen i Söderhamn utan tvekan blev och Söderhamnsfabriken är truppen synnerligen tacksam för den uppoffring det innebär att resa till »landet» och spela teater under mer eller mindre primitiva förhållanden. Truppen är mycket välkommen åter.

Under lördagskvällen samlades efter föreställningens slut i LM-matsalen en del tjänstemän med fruar tillsammans med de uppresta HF-arna. Denna samling LM-are roade sig under och efter supén med dans, allsång, uppträdanden av de sångkunniga HF-arna ur teatertruppen, deklamation m. m. till fram på småtimmarna.

Erhill



LME:s idrottsklubb har firat sitt 10-årsjubileum med en festlighet i matsalen. Tillställningens höjdpunkt var prisutdelningen, som förrättades av direktör Helge Ericson. Här överlämnar han ett välförtjänt pris till LM:s duklige målvakt »Smöland» (Erik Gustafsson, Vta 15).

Korpmästerskapet i skytte för LME i Katrineholm

I ett ypperligt skjutväder med vindstilla och i lagom värme avgjordes klubbmästerskapet i skytte för LM-arna i Katrineholm lördagen den 15 oktober på Skyttegillet's bana. Skyttesektionen stod givetvis för arrangemangen och skjutledaren, förman Göte Eriksson, Vta 52, hade en bråd dag. Det gällde också ett nyuppsatt vandringspris.

Man tävlar om priset vid såväl vår- som höstskjutningen, varvid sammanlagda poängantalet för båda tävlingarna blir avgörande. Skjutningen sker på 200-metersbanan mot 10-ringad tavla i liggande ställning. Klass I skjuter 12 skott på 5 min., klass II skjuter 11 skott på 3 min. (de tio bästa träffarna räknas) och klass III skjuter 10 skott på 2,5 min. I damklassen gäller bestämmelsen 5 skott på 5 minuter med stöd i liggande ställning, också mot 10-ringad tavla. Vid protokollsammanräkningen visade det sig att Alf Carlsson, Vta 51, fått sammanlagt bästa resultat med 183 poäng; närmaste man blev Jens Peter Lang, Vta 53, med 171 p. Prislistan för höstskjutningen fick följande utseende: 1) Göte Eriksson, Vta 52, 98 p., 2) Nils Lindvall, Vta 52, 91 p., 3) Tage Andersson, Vta 53, 89 p., 4) Alf Carlsson, Vta 51, 88 p., 5) Jens Peter Lang, Vta 53, 84 p.

Damklassen: 1) Dagmar Johansson, Vta 52, 37 p., 2) Susie Wohl-Lang, Vta 52, 31 p., 3) Birgit Johnsson, Vta 52, 23 p.

Skyttesektionen planerar att även sätta upp ett vandringspris i lagtävlingen mellan de olika verkstadsavdelningarna. Denna gång får man endast glädja sig åt äran. Vta 52 vann med sina tre bästa skyttars resultat: Göte Eriksson, 98 p., Nils Lindvall, 91 p., och Lage Porat, 83 p., tillsammans 272 poäng, 2:a blev Vta 51 med 252 p. och 3:a Vta 53, 242 p.

Tävling mellan gevärsskyttar och pistolskyttar

Tävlingen mellan gevärsskyttar och pistol-skyttar inom L M Eriessons Skytteklubb ägde i år rum på Mälarhöjdens skjutbana lördagarna 24 sept. och 8 okt.

I båda grenarna skjutes fyra 5-skotts-serier mot 10-ringad precisionstavla under en tid av 2,5 min./serie.

Tävlingen omfattar individuell tävling och lagtävling. Skytt får själv avgöra om han vill räkna sig som gevärsskytt eller pistolskytt.

De aktiva skyttarna omfatta denna tävling med allt större intresse och, sedan en del smärre ändringar i bestämmelserna vidtagits beträffande handikappöansen, hoppas vi ha en tävling som har förutsättning bli en av de intressantaste och mest spännande.

I år, som i fjol segrade Åke Wærnlund, HF/Tfp. Han är ju den obestridde pistolmästaren, vilket han ytterligare befäste genom att skjuta 96 poäng på de första 10 skotten och sedan 100, på de 10 nästa. Därigenom skaffade han sig ett betryggande försprång och segrade med resultatet 383 poäng, 7 poäng före närmaste man.

Resultat:

1) Åke Wærnlund (P) HF/Tfp, 383 p., 2) C I Carlsson (P) HF/B, 376 p., 3) K B Olsbro (G) HF/Xlp, 371 p., 4) Alf Hamrin (P) HF/Xsmt, 355 p., 5) Ivar Lyvik (G) HF/27, 355 p., 6) Holger Sandgren (P) HF/Np, 354 p., 7) Erik Malmqvist (G) HF/Xsm, 349 p., 8) Gunnar Hellestål (G) HF/Vta 27, 347 p., 9) Erik Henriksson (P) HF/Trs, 340 p., 10) Georg Olsbro (G) HF/Xsm, 337 p., 11) Gösta Karlsson (P) HF/Hk, 332 p., 12) Gunnar Stålfors (G) HF/Xs, 330 p., 13) Erik Bjurström (G) GR, 329 p., 14) Folke Rosén (G) HF/Vta 05, 327 p.

I prislistan återfinnes Gunnar Stålfors namn. På annan plats i denna tidning kunna vi läsa att Gunnar Stålfors gått ur tiden. Han var en av initiativtagarna till denna tävling, och det må framstå såsom signifikativt för hans väsen, att denna tävling syftar att förena två olika grupper, gevärsskyttar och pistolskyttar, i en gemensam tävling.

Med anledning av hans bortgång kommer ett vandringspris att uppsättas i denna tävling. Medlen till detta pris ha tillkommit genom en insamling bland skyttarna och priset kommer att benämnas »Gunnar Stålfors Minne».

Idrottssäsongs på gott och ont

Idrottsledaren har ordet

Den nu avslutade sommarsäsongen har varit på både gott och ont.

Friidrotten har inte som förr om åren varit så överlägsen i klubbmatcherna till stor del beroende på att det inte alltid varit så lätt att få med våra »stora pojkar». Intresset för friidrott är just nu överallt på nedgång. Den uppräckning som »Hägg-galorna» och olympiaden skapade hjälpte märkbart till att höja allmänidrottsintresset men nu då inget händer på de stora fronterna smittar detta av sig även till korpiddrotten.

En idrott som däremot kommer med stormsteg är tennisen. Det var inte länge sedan som det bara var »fint folk» som utövade »den vita sporten»; nu däremot har den blivit en folksport av stora mått som utövas av såväl hög som låg, av gamla och unga, manliga och kvinnliga. Vi på LM har ju den stora förmånen att inom vårt område ha tillgång till två tennisbanor, vilket är en stor fördel för oss, då det just nu är mycket svårt att hyra spelplaner på stadens anläggningar. Våra två banor räcker på långa vägar inte till för att täcka behovet då det är massor av folk på LM som vill spela tennis. Alla kan tyvärr inte beredas plats och ytterligare en bana på idrottsplanen skulle därför hälsas med stor tillfredsställelse. Men denna önskedröm går väl knappast att uppfylla den närmaste tiden.

Tennisbanorna har i år inte alltid varit så bra och särskilt är det banden som varit föremål för kritik. Till nästa år hoppas vi att detta skall vara avhjälpt, ty sedan spelsäsongen avslutats kommer en del omläggningar att göras och då skall bl. a. de nuvarande gummibandet

utbytas mot blyband. Ett utbyte som vi får hoppas skall visa sig vara till fördel för alla parter.

Vår andra stora »folksport» är fotbollen som i år rullat i en hastigare takt än tidigare. Stora korplaget startade säsongen med en del matta matcher, men har sedan spelat upp sig och kunde såsom en avslutning lägga beslag på koncernmästerskapet efter en spännande finalmatch mot Sieverts Kabelverk med 2—1. Vårt fotbollslag för icke aktiva åkte i år på sitt första nederlag efter att i två år ha varit obesegrade i korpserien. Även oldboyslaget, som deltagit i korpen har haft växlande lycka. Den interna verkstads-serien startade med 12 lag och som segrare utgick Vta 19, men så har de också ett kanonlag med flera av korplagets bästa spelare. På andra plats kom Vta 11 och Vta 15 belade tredje plats. Kontors-serien hade samlat ett stort antal lag och där utgick som segrare Xlr.

Vår fotbollsplan har i år blivit mycket bättre än tidigare. Till nästa år hoppas vi även få ordentliga målburar, de nuvarande håller inte måttet. Om den saken ordnas har vi möjligheter att få spela våra matcher i korpserien på egen plan.

H Forsberg

Gymnastiken

i Brännkyrka Brandstation på måndagskvällarna kl. 17.30—18.30 har samlat över förväntan stort deltagareantal. Men det finns plats för flera herrar så det är bara att komma dit. Det är kostnadsfritt, endast medlemskort i idrottsklubben erfordras.



Koncernmästerskapen i tennis

Koncernmästarinna i tennis blev Annie Welamsson, Alpha, som i finalen besegrade Mary Lindahl, Alpha, på tredje plats kom Ulla Sandström, Rifa. Segrare i herrdubbel blev det välspelande paret Voss Schrader—Borg, SRA, som i finalen slog Wrang—Lanneborn, HF.

Orientering

Koncernmästerskapen i dagorientering gick i år i trakterna av Östertälje med GR och SRA som arrangörer.

Banorna var bra, vädret strålande och deltagareantalet stort.

I *seniorklassen* (9 km) segrade E Persson, Alpha, 1,31,29, som andra man kom R Lundgren, KV, 1,37,55, och på tredje plats I Eklund, HF, 1,40,10.

I *oldboys-klassen* (9 km) såg som segrare överraskande nog W Pegert, HF, 2,12,45. Tvåa var G Ericsson, KV, 2,14,15. På tredje plats G Evald, Rifa, 2,21,15. Banan för *äldre oldboys* var 6 km, segrare blev G Byrenius, HF, 1,17,40.

G Ljungdahl, HF, segrade i *juniorklassen* på tiden 1,05,48, och i damklassen segrade Maj Jarkelius, Ermi, 1,58,10.

L Hyll från FÖB segrade i *nybörjarklassen*, 1,08,50, före F Everup, Alpha.

Korpveckan i ett nötskal

Korpveckan i år gick i LM:s tecken med en överlägsen seger över Spårvägen. Det var över 1 200 resultat som noterades av ca 750 startande. En granskning av de resultat som uppnåddes visar en del förbluffande siffror. Sålunda kan nämnas att de 264 100-meterslöparna sprang sträckan på sammanlagt 1 tim. 2 min. 16,1 sek. Den litet mer än 26 km långa sträckan avverkades således i ett mycket snabbt tempo.

Längdhopparna gjorde ett veritabelt jätteskutt. De 282 hopparna gjorde ett gemensamt hopp på 1 204 meter och 27 cm — en sträcka som motsvarar avståndet mellan Telefonplan och Årstadal.

Kulstötarna visade sig äga en armstyrka som till och med skulle göra Karl-Alfred avundsjuk. Sammanlagt deltog 654 kastare och de stötte iväg kulan sammanlagt 4 793 meter och 5 cm.

Några av de bästa ur LM:s friidrottsgarde upplivar minnen från sommarens tävlingar. I främre raden från vänster K E Eriksson, Xia, S Kullberg, Xia, H Forsberg, A Sjodin, Tu. Stående: G Blomberg, Tab och W Sandgren, Xubs.



1,24,52, på tredje plats kom G Svensson, HF, 1,25,20.

Handboll

Handbollssäsongen inomhus har nu satt igång och LM:s lag har spelat ett flertal matcher. Damerna har spelat 2—2 mot Radiola, och segrat över Arméförvaltningen med 5—2.

Bland herrarnas matcher har segrar och nederlag växlat, 5—7 mot Brandkåren, 9—7 mot Polisen och 3—11 mot Chauförerna.

Fotboll

I korpförbundets cup-tävling i fotboll för icke aktiva startade LME IK med ett lag, och lyckades efter en rad hårda matcher utgå som segrare, och blev för året cupmästare. Laget kom även på andra plats i serien. Vi hoppas på stora framgångar i fortsättningen för det välspelade laget med lagledaren Kurt »Kilas» Andersson i spetsen.

Fotogåtans lösning

hade lockat en stor mängd tävlingsdeltagare. Alltför många hade dock låtit fantasien få för stort spelrum och den rätta lösningen hade insänts av endast en deltagare, varför prisen fick ett lätt arbete. Den lycklige ägaren av tian blir ingenjör Bertil Franzon, Hf/Go.

Bilden föreställde: Rostfläck på plåt.

Från företagsnämnderna

(Forts. från sid. 138)

tillverkningskapacitet ett par års leveranser i genomsnitt, varvid det naturligtvis förefinnes vissa olikheter beträffande olika slag av produkter. Det är några olika orsaker, som givit upphov till den nuvarande situationen. Så har vissa leveranser till Mexico och Argentina måst uppskjutas. Ifråga om Mexico beror det på att bolagets kreditleveranser till Telefons de Mexico (TDM) nu har uppnått den överenskomna maximigränsen. Då TDM:s finansiering ej kunnat lösas på förutsett vis, har ytterligare leveranser

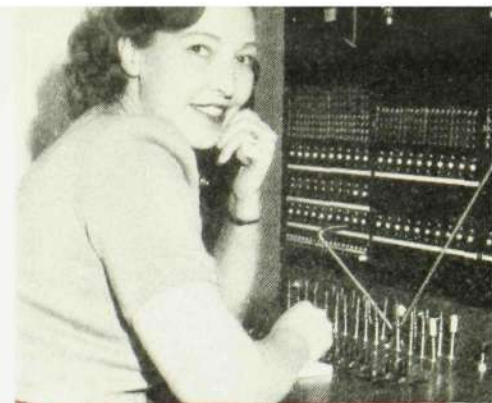
Hur många telefonsamtal?

Hur många utgående telefonsamtal utväxlas under år 1949 över LME-koncernens växlar i Stockholm? Den frågan låter vi gå vidare till KONTAKTENS läsare och den som gissar rätt (eller närmast rätt) belönas med ett pris av två ovikta tiar. Den som uppnår det näst bästa resultatet får ett tröstpris på 10 kr. Röstsedlar märkta »Telefongissning» skall vara KONTAKTENS redaktion tillhanda före nyårsafton i år.

De växlar, som det gäller att gissa antalet utgående samtal från är Huvudfabriken i Midsommarkransen, Kabelverket i Älvsjö, Telesignalfabriken, AB Alpha, Sieverts Kabelverk, Ermi, Svenska Radio AB, AB Svenska Elektronrör, AB Rifa, LME:s Försäljnings AB, LME:s Driftkontroll AB, AB Ermex. Under år 1947 utgick sammanlagt 1 618 517 samtal från dessa växlar och 1948 hade siffran stigit till 1 729 552 samtal. Under de tre första kvartalen i år har 1 320 287 samtal inkomplats och nu gäller det att hålla räk-

tills vidare uppskjutits. (TDM är det bolag, som övertog det mexikanska Eriesson-bolagets anläggningar i Mexico.) Beträffande Argentina är anledningen de hårda importregleringarna, som för närvarande praktiskt taget innebär importstopp ifråga om vår materiel.

Utvecklingsarbetet på koordinatväljarsstationerna har av olika skäl icke kunnat slutföras så snabbt som tidigare beräknats. Det har därför blivit ändringar ifråga om order, som planerats in i tillverkningen för 1950. Beställningarna från Telegrafverket har blivit mindre än vad som tidigare förutsetts beroende på att de fått sina statsanslag nedskurna med anledning av investeringsbegränsningen inom landet. Den nuvarande vägdalen har sålunda uppstått på grund av en rad tillfälliga samverkande omständigheter, framhöll hr Thorelli. Dessutom inverkar



Sieverts glada röst. Fru Elsa Hamin, som svarar i Sieverts Kabelverks växel och kopplar omkring 800 samtal om dagen.

ning på den utgående trafiken under den sista delen av året för att se vilka års-siffror det skall bli.

Till KONTAKTENS redaktion, Stockholm 32

R Ö S T S E D E L

Jag gissar att utgående samtal utväxlas under år 1949.

Namn

Adress

Postadress

naturligtvis att »affärsklimatet» blivit bistrare på senare tid med hårdnande konkurrens och besvärliga importrestriktioner. Vi har emellertid en stor orderstock, varför det inte finns någon anledning att se mörkt på situationen för den närmaste framtiden, sade han. På frågor av hr Eriksson och Fast svarade hr Jonsson, att legoarbetet vid utomstående verkstäder håller på att reduceras, och hr Tobiasson, att verktygsavdelningen erhåller så mycket arbete den lämpligen kan åtaga sig.

Sedan föregående sammanträde hade inget förslag inkommit till kontorets förslagskommitté. Verkstadens kommitté hade slutbehandlat ett förslag, som belönats med 40 kr. Två förslag hade inkommit, för vilka ersättning icke kunnat utbetalas.

(Forts. på sid. 144)

Plingelin





Vad beror det på att det så sällan är någon arbetare som skriver någon artikel i KONTAKTEN? Denna fråga har jag gjort mig otaliga gånger då jag kommit underfund med att det alltemellanåt är ingenjörer och kontorsfolk, som medverkar.

Vad är anledningen till att arbetarna inte medverkar? Jag för min del tror, att det är oföretagsamhet. Ni tycker att pennan ligger ovan i handen, att det går trögt att forma orden och finner att svenska språket har några besynnerliga stavningsregler. Men om man övervinner den första trögheten, finner man att det går mycket lättare sedan. Tänk inte på det stilistiska, och stavningen kan ordnas av redaktionen. Man är ju inte mer än *vanlig* arbetare!

Har Ni någonsin hört talas om en *vanlig* ingenjör, en *vanlig* direktör etc. Knapast!!! Och vi är inte heller några vanliga arbetare. Vi betyder lika mycket i produktionen som någon annan. Vi har lika högt människovärde allesamman. Att vi inte står lika högt i lönehänseende är en annan sak. Oftast blir en människa bedömd efter sin lön eller sin titel. Men skall vi arbetare göra det? Den frågan måste obetingat besvaras med nej.

Jag har kommit i beröring med många bärare av titlar, som jag inte såsom arbetare skulle vilja »blanda» mig med. (Och kanske inte de med mig för den delen heller.) Det är herrar som tycker att de är någonting för mer därför att de inte längre behöver gå i blåkläder. Då jag träffar sådana brukar jag tänka att Schopenhauer hade rätt när han skrev: »Högmod är ett utslag av dumhet och fåfänga.»

Vi har bland oss arbetare, tråkigt nog, även en del sådana som tycker att det är något särskilt märkvärdigt att vara bekant med människor som har titlar och som ser sina arbetskamrater över axeln. Om vi skall komma till rätta med detta problem är det de sistnämnda vi först skall söka få på andra tankar.

Men det är även många andra frågor, som berör oss arbetare, som skulle må väl av att bli ventilerade och sedda från flera hål. Kamrater! Tala med någon i redaktionskommittén om vad det är för tankar Ni går och bär på. De hjälper Er säkerligen med att lägga upp det hela. Fatta sedan pennorna och skriv.

Välkomna i spalterna!

Exoni

Från företagsnämnderna

(Forts från sid. 143)

Hr Åberg lämnade en redogörelse för *bolagets affärer med Polen*. År 1947 gjordes en överenskommelse med polska regeringen om bolagets fordringar på grund av våra tidigare telefonintressen i Polen, vilka övertagits av polska staten. Samtidigt träffades leverans- och licensavtal. Huvudparten av den polska ordern avser leveranser från Huvudfabriken, men viss del skall levereras av Radiobolaget, Alpha, Ermi, Sieverts Kabelverk, Signalbolaget och Elektronrör. Leveranserna har kommit igång på allvar i år. Våra affärer med Polen har gjorts på lång sikt, sade hr Åberg, och det är naturligtvis ett osäkerhetsmoment, att det senaste handelsavtalet med Polen träffats på endast ett år och att kolimportörernas inköpsåtagande endast gäller ca tre månaders kolkvantitet.

Hrr Nordström och Blomgren gjorde i somras med hjälp av ett resestipendium från bolaget en studieresa i Tyskland för att bl. a. studera *de tyska driftråden*, för vilka hr Nordström lämnade en redogörelse. (Resenärerna kommer att berätta om sina erfarenheter i ett kommande nummer av Kontakten.)

Hur inverkar devalveringen på bolagets affärer? När England devalverade, beroende bl. a. på svårigheter för de engelska företagen att med dåvarande höga kostnadsnivå exportera, framförallt på USA, till konkurrenskraftiga priser, ansågs det, att Sverige skulle devalvera samtidigt och i samma omfattning, sade hr Åberg. Det medförde ej några omedelbara förändringar i bolagets försäljningspolitik i sådana länder, som devalverade lika mycket som Sverige och där försäljning gjorts i kronor med prisklausul. I förhållande till kunder i länder, som ej devalverat eller ej gjort det i samma omfattning som Sverige, har våra priser i utländsk valuta emellertid i regel sänkts i viss mån för att våra produkter skall bli konkurrenskraftigare. Hr Ohlin framhöll, att importvarorna blir dyrare genom devalveringen, vilket betyder, att bolagets tillverkningskostnader ökas. I de fall vi sålt i kronor, kan vi därför komma att göra förluster på ineliggande order, om reservationer för materialprisstegringar ej gjorts i avtalen. På ineliggande order i dollar uppstår kursvinster, som emellertid till en del kommer att reduceras genom kostnadsökningar av antytt slag. Vidare blir devalveringsvinsterna verkliga först när varorna betalats, vilket kan dröja länge på grund av kredittiden, varunder prisstegringar och nya ändringar av valutornas värde kan ske.

Hr Eriksson framförde vissa önskemål beträffande några *ordningsfrågor rörande*

Henning Spanne död



Den 24 november 1949 avled överingenjör Henning Spanne. Han var född i Källna församling i Skåne 1898 och anställdes vid Sieverts Kabelverk i april 1919 och hade således varit anställd hos oss i över 30 år. I april 1938 utnämndes Spanne till överingenjör och teknisk chef vid bolaget. Han var en mycket kunnig, iderik och samvetsgrann tekniker, som fordrade mycket av sina medarbetare men alltid mest av sig själv. Försynt och anspråklös gick han sin väg rakt fram, respekterad av alla som han kom i beröring med både inom och utom vårt företag. Överingenjör Spannes kapacitet togs i anspråk av ett flertal organisationer inom elektrotekniken. Sälunda var han ordförande i SEK:s normkommitté för gummi- och termoplastisolerade ledningar samt medlem av normkommittéerna för jordkablar och kondensatorer för kraftteknik och har tidigare varit medlem av flera nu upplösta normkommittéer. Dessutom var han medlem av sakkunnignämnderna inom SEK för kraftteknik och installationsteknik och av CIGRE:s studiekommitté för högspänningskablar samt rapportör inom Advisory Committee nr 20, Electric Cables, inom IEC, ävensom medlem av samarbetskommittén för storkraftöverföring samt av Överföringsutvalget inom Studieförbundet för Norsk Kraftexport i Oslo.

G Olsson

verkstadspersonalen, vilka skulle utredas till nästa sammanträde. Vidare meddelade ordföranden, att *pilsnerservering* kommer att tillåtas i matsalen i samband med intagande av mat. Hr H Thorelli riktade uppmärksamheten på vikten av att iakttaga *sparsamhet med förbrukningsmaterial*. Frågan kommer att behandlas ingående vid nästa sammanträde.